

ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

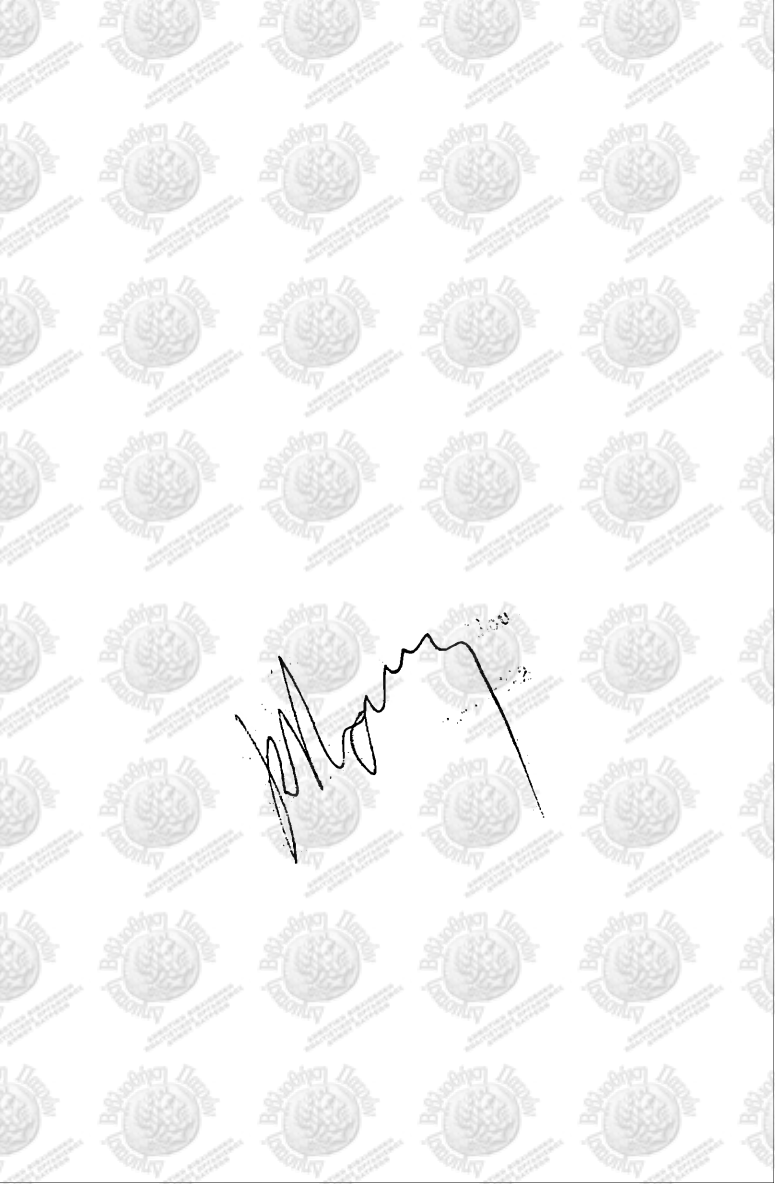
ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

811

ΙΑ

54.863

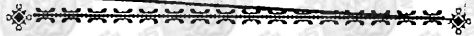

Handwritten signature in black ink, appearing to read "M. M. M." or similar, positioned in the center of the page.

811

αχ

ΔΩΡΕΑ
ΚΩΣΤΑ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἰατρὸς, ἐνῶ εἶνε, ὡς πάντες οἱ ὅμοιοί του, ἀνθρώπος καὶ κατατάσσεται ἐν τῇ χορείᾳ αὐτῶν, ὅμως ὑπὸ ἔποισιν συμφερόντων, φιλανθρωπίας, μερῆμινης, ἀρετῆς καὶ καθήκοντος ἀναδεικνύται διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὑπέρτερος τῶν ἄλλων, διότι πολ- λάκις θυσιάζει τὴν ὑγίειάν του, τὴν ἡσυχίαν, τὰ συμφέροντα καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῶν ὁμοίων του. Διὰ τῶν πράξεών του, διὰ τῶν ἐνασχολήσεών του ὁ ἰατρὸς εἶνε ὁ ὀδηγὸς τοῦ Λαοῦ ἐν τῇ φύσει, ὁ ἀνερευνητῆς τῶν θείων δυνάμεων, ὁ τῶν τάλαι- πωρουμένων προστάτης, ὁ παρήγορος τῶν πασχόντων, ὁ ἀγαθὸς παλαιστής ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν καὶ ὑπέρτε- ρος τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων κατὰ Ἴπποκράτην, ἰσόθεος ἀνὴρ, διότι διὰ τῶν πράξεών του ἐλευθεροῖ τοὺς πάσχοντας καὶ ἀνακουφίζει τοὺς οἰμώζοντας ἐκ τῶν πόνων καὶ παρηγορεῖ τοὺς ἀθλίους, ὑπὲρ ὧν ἡ θεραπεία καὶ ἡ φύσις ἀνενεργῆς δέικνυται.

Ὁ ἰατρὸς παρ' ὅλους τοὺς ἄλλους κλάδους τῶν ἀνθρωπίνων τάξεων εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις μόνον εἰς

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

11 ΦΕΒ. 1977

λύπας και πόνους καλεῖται, μόνον εἰς δάκρυα και οἰμωγὰς, μόνον εἰς ἀπελπισίαν και θρήνους, μόνον εἰς θανάτους και πτώματα, μόνον εἰς πολέμους και μάχας δια νὰ ἐπιθέσῃ τὸ βάλαμον τῆς παρηγορίας, τὸ φάρμακον τῆς ὑγείας τὴν ἀνακούφισιν τῶν πονούντων, τὴν προστασίαν τῶν θλιβομένων, τὴν προσηγορίαν τῶν ἀπελπισμένων και τὴν εὐλογίαν τῶν δυστυχούντων.

Παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς θρησκείας καθήμενος ὁ ἰατρὸς προσφέρει τὰς ἐκδουλεύσεις του και ἐργάζεται ἀόκνως ἐν τῷ μέσῳ τῶν πόνων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀθλιότητος και τῆς δυστυχίας, ἀνεξαρτήτως παντὸς ἐπαγγέλματος, πάσης κοινωνικῆς θέσεως και παντὸς ἀξιώματος και προσπαθεῖ δια παντὸς τρόπον νὰ ἀνακουφίσῃ και θεραπεύσῃ τοὺς δεομένους αὐτοῦ. Πρὸς αὐτὸν στρέφονται τὰ βλέμματα πάντων, ὅποταν προσκαλῆται ἐν τοῖς πάσχουσι, πρὸς αὐτὸν αἱ ἰκεσῖαι και αἱ δεήσεις, πρὸς αὐτὸν αἱ παρακλήσεις και αἱ ἐλπίδες ἀποτείνονται, ἐνῶ αὐτὸς πολλάκις κατασυντετριμμένος ἐκ τῆς θλίψεως και τῆς συμφορᾶς, ἐκ τῆς ὀδύνης τῶν φίλων του ἢ συγγενῶν του πασχόντων, προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ τὰ δάκρυα και νὰ χύσῃ τὸ βάλαμον τῆς παρηγορίας ὑπὲρ ἐκείνων, ὧν οἱ θλιβεροὶ πόνοι τὸν ταράττουσι.

Καὶ ἐνῶ ὡς ἄτομον, ὡς μονὰς σπεύδει παντοῦ προσφέρων τὴν ἐργασίαν του προθύμως και σήμερον ἤδη ἐν συμπράξει, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν συναδέλφων του δὲν ὀκνεῖ νὰ προσφέρῃ τὰ φῶτα του, ἀλλὰ κρατῶν τὸν πυρσὸν τῆς ἐπιστήμης και τὴν λυχνίαν τῆς προόδου τρέχει, ἵνα φωταγωγῆσῃ τὴν Πατρικὴν κοινωνίαν και τῇ ἐπιδείξῃ τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς, τοὺς κινδύνους, ἀφ' ὧν περικυκλοῦται και ἀφ' ὧν ἀπείργεται ἡ πρόοδος, κατασυντριβεται ἡ ὑγεία και καταστρέφεται ἡ νεότης, αἱ ἐλπίδες αὐτὰ του Ἑθνικοῦ μέλλοντος και τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὑπὸ τοιοῦτους λοιπὸν ὄρους ἔτεινε τὴν χεῖρα τῆς συνεργασίας καὶ ἀποτείνεται πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς Πολιτείας καὶ τοὺς πολῖται, ἵνα προσελκύσῃ τὴν σύντονον μελέτην ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς ὑγείας, ἐν οἷς ἐδράζεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς ζωῆς καὶ εὐελπιστεῖται ἡ ἀναγέννησις ἄλλης τινὸς ἐποχῆς καὶ χρόνων, καθ' οὓς ἦνθει τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς καρδίας καὶ ἠκτινοβόλει ὁ ἥλιος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης.

Ὁ Ἱατρικὸς λοιπὸν Σύλλογος ἔχων συναίσθησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ σπεύδει διὰ τοῦ παρόντος δημοσιεύματος νὰ καταδείξῃ τὴν μελέτην καὶ τὴν μέριμναν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ὅλης ὑγείας τῆς πόλεως καὶ παρέχει τὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου εἰς τοὺς συμπολίτας του, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν ἐπικρατούμενον κίνδυνον ἐκ δηλητηριωδῶν τινῶν νόσων, οἷτι οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ, ἡ φυματίωσις, ὁ ἀλκοολισμὸς καὶ ἡ σύφιλις, αἵτινες διὰ τοῦ δηλητηριώδους ἐπιρροασμοῦ αὐτῶν δηλητηριάζουσι τὸ μέλλον τῶν ἀνθρωπίνων γεννεῶν καὶ παρασκευάζουσι τοῦτο ὀδυνηρὸν καὶ ἀπελπιστικόν.

Τὴν μελέτην του ταύτην ὁ Ἱατρικὸς σύλλογος, ἀφοῦ ὑπέβαλεν ἀρμοδίως πρὸς τὰς ἐντοπίους ἀρχάς καὶ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργόν, δημοσιεύει σήμερον, ἵνα λάβῃσιν γνῶσιν καὶ οἱ πολῖται καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος πράττων τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐργασθῶσι πρὸς βελτίωσιν τῆς τε ἀτομικῆς τῶν ὑγείας καὶ τῆς ὅλης πόλεως.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΒΛΙΣΤΙΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Συνεδρίασις τῆς 1 Αὐγούστου 1908

Προεδρεία: Ι. ΒΕΡΡΟΙΟΥ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ἀπαρτίας γενομένης ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ὁ κ. Γ. Σακελλαρίου διὸ μελῶν ἡρώτων περιγράφει τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποψιν, εὐρισκομένην ἐν ἀθλιότητι καὶ τὴν ἀστοργίαν τῶν ἀρμοδίων διὰ τὴν ὑγίειαν τῆς κοινωνίας ἐπιδειξάντων ἀείποτε ἀναλησίαν τελείαν. Καταλήγει δὲ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ὑποδείξεως, δι' ὑπομνημάτων πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀπάσας, τῶν μέτρων, ἅπερ κρίνει ἀναγκαῖον ὁ Σύλλογος πρὸς ἀνθρώπων τῶν κακῶς ἐχόντων πρὸς ὄφελος τῆς τε κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας. Τὴν πρότασιν ταύτην ὑπεστήριξαν συγχρόνως καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν συνδεδεμένων.

Ὁ Σύλλογος συνεπῶς ἐξελέξεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Ἰω. Βερροίου ὡς Προέδρου, Ἰω. Λυάρη Γραμματέως, Κ. Ἀνδριανοπούλου, Φωτίου Παπαδημητρίου καὶ Γ. Σακελλαρίου, εἰς ἣν ἀνέθηκε τὴν μελέτην τούτων καὶ τὸν καταρτισμὸν ἀναγκαίου ὑπομνήματος.

Κατὰ τὴν 16 Ἰουλίου ἰδίου ἔτους ἡ ἐπιτροπὴ ἀνέγνω τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐνώπιον τοῦ συλλόγου εὐρισκομένου ἐν ἀπαρτία καὶ ἐγκριθεῖσα ἀπεστάλη πρὸς τὰς ἀρχὰς, ἦτοι πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸν κ. Νομάρχην Ἀχαΐας καὶ τὸν κ. Δημάρχον Πατρῶν.

Αἱ ἀρχαὶ λαβοῦσαι γνῶσιν τούτων, καὶ συνεπεῖα διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου ὁ μὲν κ. Νομάρχης καὶ ὁ κ. Δημάρχος ἐβεβαίωσαν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου κ. Βέρροιον κληθέντα ἐνώπιον αὐτῶν ὅτι θε-

λουςι, καθ' ἔσον τὰ μέτρα ἐπιτρέπουν, λάβει τὰ προτεινόμενα ὑπ' ὄψει τῶν καὶ ἐνεργήσωσι τὰ θέοντα. Ὁ δὲ κ. Ἰγκουργὸς δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Σύλλογον εὐχαριστήσας αὐτὸν, συνέστησεν, ἵνα διὰ παντὸς μέσου, ὡς καὶ διὰ διαφόρων διαλέξεων ἐργασθῆ πρὸς περιστολήν τῆς ὁσημέραι ἀναπτυσσομένης φηματιώσεως.

Τὰς τοιαύτας ἐκθέσεις ὁ ἡμέτερος Σύλλογος δίδων σήμερον εἰς φῶς, διανέμει δωρεάν, ἵνα μάθῃ τὸ κοινὸν κατὰ πόσον ἕκαστος ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον του. Ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 7 Μαρτίου τῇ αἰτήσει τοῦ νῦν προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Παπασταθοπούλου, ψηφίσας τὴν ἀναγκαίαν πίστωσησιν, ἔδωκε τὴν ἄδειαν πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἐκθέσεων τούτων, πεποιθῶς ὅτι ἡ κοινωνία ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ κατὰ πόσον ἕκαστος ἀσχολεῖται ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἐργάζεται.

Τῆς εὐκαιρίας ταύτης τυγχάνοντες σήμερον ὑπομιμνήσκωμεν τοῖς συμπολίταις ἡμῶν, ὅτι ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος, οὐχὶ μόνον ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἐργάσθη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἐργατικῶν τάξεων, περιελθὼν τὰ διάφορα ἐργαστήσια καὶ μελετήσας δι' ἐπιτροπῆς τὰ ἀναφεύμενα ζητήματα μεταξὺ τῶν ἐργατῶν, καὶ ἐξέθεκε τὴν γνώμην του πρὸς τοὺς προέδρους τῶν σωματείων, ἣν κατ' ἐξακολούθησιν κατωτέρω δημοσιεύομεν.

Εἶνε νομιζόμεν καιρὸς, οὐχὶ μόνον τις νὰ ἐργάζεται εἰς τὸ καθήκον του καὶ νὰ ἀσχολεῖται, ἀλλὰ καὶ νὰ ἔχη τὸ θάρρος νὰ δίδῃ λόγον τῶν κατὰ τὴν ἐνιαύσιον ἐργασίαν του πράξεών του, καθ' ἔσον διὰ τῶν τοιούτων πράξεων ὁ λαὸς εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν νὰ ὀδηγῆται ὡς διὰ φωτιζούσης λαμπάδος πρὸς τὴν πρόδόν του καὶ νὰ μὴ ἐγκαταλείπῃ ἑαυτὸν ἔρμαιον τῆς ἀκηδεῖας καὶ ἰδίας αὐτοῦ ἀμελείας καὶ τῆς ἀπρονοησίας τῶν ἐκάστοτε ἐπιμελουμένων τῶν κοινῶν.

~~~~~

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α
ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
Π Ρ Ο Σ
ΤΟΝ ΑΞΙΟΤΙΜΟΝ ΚΥΡΙΟΝ
ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ὁ Ἴατρικὸς σύλλογος συναισθανόμενος τὰς πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ὑποχρεώσεις καὶ ἔχων συνειδησιν τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν ὑγίειαν τῆς πόλεως, λαμβάνει τὴν τιμὴν κατόπιν ἐρεύνης καὶ μελέτης ἐπισταμένης ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἵνα μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἀρμοδίας τῆς πόλεως ἀρχὰς ὑποδείξῃ τοὺς πολυειδεῖς κινδύνους, ὑφ' ὧν ἀπειλεῖται ἡ ὑγίεια τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν καὶ ἐφελκύσῃ οὕτω τὴν προσοχὴν καὶ τὴν μέριμναν αὐτῶν πρὸς πρόληψιν καὶ ἀπόκρουσιν παντὸς αἰτίου, ὅπερ διαφθείρει, μολύνει καὶ ἐξολοθρεύει τὸ πολυτιμώτερον κτῆμα τοῦ ἀνθρώπου, τουτέστι τὴν ὑγίειαν αὐτοῦ.

Καὶ ὄντως εἶνε ἀνάγκη νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων, ἀλλὰ πρῶτιστον ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὅτι ἡ ὑγίεια τοῦ ἀτόμου δὲν εἶνε δι' ἑαυτὸ καὶ μόνον χρήσιμος καὶ δὲν ἀνήκει αὐτῇ εἰς ἑαυτὸ καὶ μόνον, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐν ἣ διαβιοῖ, καὶ τέλος εἰς τὴν Πατρίδα, ἣτις ἀξιοῖ νὰ ἔχῃ πολίτας ὑγιεῖς καὶ ἀρτίους κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα διὰ τὴν τελείαν εὐημερίαν τοῦ Κράτους καὶ τὴν διαβίωσιν τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἣτις τὸ πάλαί διὰ τῆς δράσεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐχρησίμευσεν ὡς κοιτῆς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων.

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

Καὶ πρῶτον περὶ τῶν Ἀφροδισίων νοσημάτων.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν αἰτίων τοῦ ἐκφυλισμοῦ τοῦ ἀνθρώπινου γένους τὴν πρῶτην τάξιν κατέχουσι τὰ ἐκ

τῶν Ἀφροδισίων νοσημάτων προερχόμενα καὶ ἰδίᾳ ἢ Σίφιλις καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἢ Βλεννόρροια. Τὰ νοσήματα ταῦτα κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐν ἀτάσσει ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἐξίκοντο εἰς ἀκμὴν, τοῦθ' ὅπερ ἐν μικροτέρα κλίμακι παρατηρεῖται καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ταύτης θέσεως. Τὸ θέαμα τῆς δυστυχίας τῶν μεγάλων πόλεων, αἵτινες λυμαίνονται ὑπὸ παντὸς εἶδους πορνείας δὲν ἀνακουφίζει ἡμᾶς, ἀλλὰ παρακινεῖ, ὥστε ὁ ἡμέτερος σύλλογος νὰ κρούσῃ τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ ὑποδείξῃ τοῖς ἀρμοδίοις τὰ πρὸς περιστολὴν μέσα, ἅτινα συλλήβδην εἶνε τὰ ἑξῆς.

1) Περιορισμὸς πασῶν τῶν μετερχομένων τὸ τοιοῦτον ἐπάγγελμα τῆς πορνείας εἰς ὄρισμένον μέρος πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς σκανδάλου καὶ πρὸς τελειότεραν ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν.

2) Καταρτισμὸς εἰδικῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας μετὰ μικροβιολογικοῦ ἐργαστηρίου, δυναμένης νὰ ἐποπτεύῃ τὰς τοιαύτας γυναῖκας καὶ μὴ ἐξαρτωμένης ἐκ τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας.

3) Μέχρι τοῦ τοιούτου καταρτισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς δέον ἢ ἐπιθεώρησις τῶν γυναικῶν νὰ γίνηται παρὰ πολιτικῶν ἰατρῶν τῆς πόλεως καὶ οὐχὶ στρατιωτικῶν τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, διότι ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ κατατρίβηται εἰς ἀλλότρια τοῦ καθήκοντός των ἔργα καὶ διότι ὁ διαπανῶν δῆμος δέον νὰ ἔχῃ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν εὐθύνην τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας καὶ διότι ἀποκλειστικῶς τοὺς πολίτας αὐτοῦ ἀφορᾷ ἢ μόλυνσις τῶν τοιούτων νοσημάτων.

3) Τελεία περιθάλψις τῆς πασχούσης γυναικὸς ἐν τῷ νοσοκομείῳ καὶ παραμονὴ αὐτῆς ἐπὶ ἓνα μῆνα μετὰ τὴν ἐκ βλεννορροίας θεραπείαν, ἐπὶ ἕξ δὲ μῆνας μέχρις ἔτους μετὰ τὴν τελείαν ἐξαφάνισιν πάσης σιφυλιδικῆς ἐκδηλώσεως.

5) Σύστασις εἰδικοῦ ἐμήματος Ἀφροδισίων νοση-

μάτων τῶν ἀρρέων ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ δωρεάν, ἵνα μὴ οἱ πάσχοντες συμφύρωνται μετὰ τῶν ὑγιῶν καὶ μολύνουσι τούτους, ἢ ἐρχόμενοι εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ σχέσεις μετ' ἄλλων γυναικῶν μολύνουσι ταύτας καὶ μεταδίδουσι τὸ νόσημα.

6) Νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἐξέτασιν ἅπασαι αἱ γυναῖκες αἱ διατηρούμεναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καφωδίων, θεάτρων ἢ ξενοδοχείων καὶ τῶν τοιούτων.

7) Νὰ ἀπαγορεύωνται αἱ διαφημίσεις εἰδικῶν θεραπευτικῶν φαρμάκων καὶ ἄλλων ἀπατηλῶν τοιούτων μέσων.

8) Νὰ ἀπαγορεύηται ὁ γάμος τῶν Σιφυλιδικῶν, ἐὰν δὲν ὑποβάλλωνται εἰς θεραπείαν εἰδικὴν πέντε τοῦλάχιστον ἔτων καὶ νὰ ὑπομιμνήσκηται ὅτι ἡ νόσος Σίφυλις ἔχει θλιβερὰς συνεπείας εἰς τὸ μέλλον τῆς ζωῆς.

Πρέπει νὰ ἐννοήσῃ τὸ κοινὸν ὅτι ἡ σίφυλις δὲν εἶναι νόσος καταστρέφουσα τὸ προσβαλλόμενον μόνον ἄτομον, ἀλλ' ἔχει συνεπείας πολὺ ὀδυνηρὰς, διότι ἐκ τῆς δηλητηριάσεως τῆς νόσου ταύτης γεννεαὶ ὀλόκληραι τοῦ μέλλοντος πάσχουσι καὶ τέκνα φθειρόνται, ἢ γεννῶνται καχεκτικά, μαρασμώδη, φθισικά, ἀναιμικά καὶ προσβάλλουσιν τὴν ὅλην ὑπαρξιν κατὰ συνέχειαν πολλῶν γεννεῶν.

Ἡ σίφυλις εἶνε ἐκ τῶν κληρονομικῶν ἐκείνων νόσων, αἵτινες ἐκφυλλίζουσι τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ προξενοῦσιν ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς διὰ τὸ μέλλον παντὸς Λαοῦ καὶ ἡ Πολιτεία πρέπει νὰ λάβῃ πρόσφορα μέτρα πρὸς περιορισμὸν τοῦ κακοῦ, ἵνα μὴ τὸ κακὸν διαδιδόμενον μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐκ τῶν πόλεων εἰς τὰ χωρία καὶ τὰ λοιπὰ μέρη μολύνῃ σύμπασαν τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ καταστρέψῃ τὴν χαρὰν αὐτῆς. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου πρέπει νὰ ἐννοήσῃ πᾶς πολίτης ὅτι ἡ νόσος αὕτη μεταδίδεται οὐχὶ μόνον διὰ τῆς συνουσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ φιλήματος καὶ παντὸς σκεύους ἢ πινακίου, ὅπερ μετεχει-

ρίσθη ὁ νοσῶν. Ὁ Ἰατρικὸς Σύλλογος θεωρῶν τὴν νόσον ταύτην ἐκ τῶν κινδυνωδεστέρων εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος πρὸς ἐκφυλισμὸν αὐτοῦ λαμβάνει τὴν πρόνοιαν, ἵνα συστήσῃ τοῦτο ταῖς ἀρχαῖς τῆς Πολιτείας καὶ τοῖς πολίταις, ἵνα μεριμνήσωσι περὶ τῶν ἀναγκαιῶν, ὧν ἀνωτέρω ἐμνημόνευσε.

Β'. ΕΛΟΜΙΑΝΣΙΣ

Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν κειμένη ἐντὸς εὐρείας πεδιάδος ὑπὸ τὸ Παναχαϊκὸν ὄρος πλημμυρεῖ πολλῶν ὑδάτων κατερχομένων ἐκ τῶν ὑπερθεν βουνῶν. Καὶ πρὸς Ἀνατολὰς μὲν καλύπτεται ὑπὸ τοῦ Παναχαϊκοῦ, ἐνθεν οἱ ἄνεμοι δὲν καθίστανται σφοδροὶ καὶ βίαιοι οὐδὲ ἀποξηραντικοὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπερ εἶνε ὑγρὸν καὶ ἀργιλῶδες. Πρὸς Μ. σκιάζεται ὑπὸ τῶν ὄρεων τοῦ Ὀλονοῦ καὶ τῆς Σκόλιος (Σάνταμέρι), μένει δὲ τὸ Δυτικὸν ὅπερ περιβρέχεται ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. Τοῦτου δ' ἕνεκα τὰ ὑπογείως ρέοντα ὕδατα κρατοῦσι τὴν ὅλην πόλιν ἐν ὑγρᾷ καταστάσει καὶ τὰ περὶ αὐτὴν μέρη ἐν ἐλώδει συνεχεία, ἐξ οὗ οἱ πυρετοὶ ἐνδιανεμόνται καὶ πλημμυροῦσι προσβλάπτοντες πάντας τοὺς κατοίκους καὶ καθιστῶντες τούτους νοχελεῖς, ὠχρούς, μαραντικούς καὶ μελαγχολικούς.

Ἀπὸ τῆς πεδιάδος τοῦ Δρεπάνου κατευθυνόμενοι διὰ μέσου τῶν πεδιάδων τοῦ Ῥίου πρὸς τὴν παραλίαν τῶν Πατρῶν μέχρι τῶν Ἰτεῶν καὶ τοῦ Μιντιλογίου, παρατηρεῖ τις ἐν διαρκῆς ἔλει, ὅπερ γεννᾷ τοὺς πυρετοὺς, φθείρει τὸν νοῦν, ἀτοκτηνοῖ τὸν χαρακτηῖρα καὶ νεκροῖ τὴν πρὸς τὰ καλὰ πρόσδον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἡ πάραλία τῆς πόλεως ἐν γένει, αἱ προκυμαῖαι πρὸς ἕς τὸ ὠραῖον φύλλον συνωθείται διὰ τὰ ἀπολάυση τῆς θαλασσίας αὔρας, τὰ μέρη τῶν θαλασσίων λουτρῶν, πρὸς ἃ καταφεύγουν συνήθως οἱ ἀνθρωποὶ νὰ λουσιθῶσι καὶ νὰ ἀπολαύσωσι τῆς ἀποπνείας τῆς θα-

λασσίας αύρας και τὰ παράλληλως πρὸς τὴν θάλασσαν μέρη, τοὔτέστι τὸ κατάστημα τοῦ ἀεριόφωτος, τὸ σφαιγεῖον και πέραν τῶν Ἰτεῶν, ἐνθα οἱ ἄνθρωποι σπεύδουν νὰ ἀνακουφισθῶσιν ἐκ τοῦ ἡμερησίου καμιάτου και τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας, ὅλα ταῦτα τὰ μέρη εἶνε φλογοβόλα ἀποδίδοντα πρὸς περίλυξιν τὸ ἐλεῖον μίασμα, ὅπερ δηλητηριάζει και ἀποναρκοῖ τὸν ὄργανισμὸν τῶν συγκαζόντων ἐν αὐτοῖς. Ἀφ' ἐτέρου ἐπὶ τῆς συνοικίας Γερανεῖκα, ἐπὶ τοῦ περιβολίου Χαλκιποῦλου, ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ Β' Νεκροταφείου και ἄλλων μερῶν τὰ ὑπάρχοντα ἔλη, αἱ ἀκαθαρσίαι και τὰ τέλματα μεταδίδουσι νόσους και πυρετοὺς, οὔτινες καταστρέφουσι τὴν εὐεξίαν τῆς πόλεως και τὴν χαρὰν τῶν κατοίκων.

Τὸ ἐλεῖον μίασμα διεισδύον ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ ἐνσπείρει τὸ κτηνῶδες και ἐξευτελιστικὸν τῆς ἀνθρωπίνης ὕλης, φθείρει τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια, ἀποκτείνει τὰ ζωοσπέρμια, καταπνίγει τὰς ὑψηλὰς τοῦ νοῦς διαιρέσεις και φέρει τὴν ἐξάντηλσιν τοῦ τε παρόντος και τοῦ μέλλοντος ὡς πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους γενεὰς και φθείρει τὰς ἀρετὰς τοῦ βίου. Πᾶν στοιχεῖον ἀκμῆς ρυτιδουται, πᾶν οἶσθημα γενναῖον καταπίπτει, πᾶν γενναῖον ὄργανον ἐξαντλεῖται και ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων παρεμφορῆς ἐστὶ πρὸς τοὺς κοιλίας οὔτινες σύρονται ἐπὶ τῆς γῆς. Σὺν τούτοις ἡ ἀντοχὴ τοῦ ὄργανισμοῦ πρὸς τὰς λοιπὰς νόσους καταπίπτει, τὰ ἀμυντικὰ ὄργανα, τοὔτέστι τὰ κύτταρα ἐξαντλοῦνται, και ἡ μία νόσος διαδέχεται ἄλλην, ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος καταπίπτει εἰς τὴν τελείαν κατάπτωσιν τοῦ ὄργανισμοῦ και εἰς τὴν φθίσιν.

Ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος ἔχων γνῶσιν τῆς καταστάσεως ταύτης προτείνει τὰ ἑξῆς διὰ τὴν πόλιν Πατρῶν.

1) Νὰ ἀνοιχθῶσι κατ' ἀποστάσεις τάφροι ἐπὶ τῆς πεδιάδος, οὔτινες κατ' ἔτος νὰ καθαρίζωνται καλῶς πρὸς ἀποστράγγισιν τοῦ ἐδάφους ἐκ τῶν ὑδάτων. Αἱ

τάφροι αὐται νὰ φέρωσιν βαθέως εἰς τὴν θάλασσαν, ὥστε τὰ θαλάσσια ὕδατα νὰ καταπνίγωσι τὸν ῥοῦν τῶν γλυκέων.

2) Ἡ Διοικητικὴ ἀρχὴ τῆς πόλεως ἡμῶν ἐνισχυομένη ὑπὸ τῆς Ἀστυνομικῆς νὰ ἀρθῇ εἰς τὸ ἐπιβάλλον ὕψος αὐτῆς, ὥστε νὰ ἐνασκήσῃ ὅλα τὰ δικαιώματα αὐτῆς. Οὕτω περιερχομένη τὰ πεζοδρόμια καὶ τὰς πλατείας ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς πόλεως καὶ τὰ ῥεῖθρα αὐτῆς νὰ διατάξῃ τὴν ἄρσιν παντὸς ὅ,τι ὁ σεβασμὸς καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου παρὰ τῶν διευθυνόντων διάφορα καταστήματα παντοπωλεία, ὀπωροπωλεία, καφεῖα κ. τ. λ. Τὰ πεζοδρόμια χρησιμεύοντα πρὸς διάβασιν τῶν πολιτῶν πληρούμενα τροφίμων ἢ παντὸς εἴδους ἑυπαρότητος, ὄχι μόνον ἐμποδίζουσι τὴν δίοδον, ἀλλὰ καὶ ἀκαθαροῦσιν καὶ δυσωδίας πληροῦνται.

Ὁ κυμάτοθραύστης, ὅστις σήμερον εἶνε μόνον χρησιμος διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῶν κυμάτων ἐπὶ τοῦ λιμένος, δύναται ἰσοπεδούμενος διὰ μικρᾶς δαπάνης νὰ ἐνοικιασθῇ παρὰ τινος ἐταιρείας καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀναρρωτήριον καὶ ὡς τόπος ἀναψυχῆς, ἀντὶ τῶν Ἰτεῶν καὶ ἄλλων τόπων, οἵτινες ἀποδίδουσι τὰς νόσους μετὰ τῆς μάγου καλλονῆς αὐτῶν. Τὸ λιμενικὸν ταμεῖον, τὸ μικρὸν τοῦτο τεῖχος ἐπισκευάζον ἐπαρκῶς δύναται νὰ καταστήσῃ, ὄχι μόνον ἐπωφελὲς δι' ἑαυτὸ καὶ τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς θαυμάσιον ἐντρούφημα τῆς θαλασσίας αὔρας καὶ ὡς τόπον ἀναρρώσεως, προτιμώτερον παντὸς ἄλλου καὶ θελκτικώτερον.

Γ' Φ Υ Μ Α Τ Ι Ω Σ Ι Σ

Παρὰ τὴν ἐλομίανσιν κείται ἡ φυματίωσις, ἥτις ὀσημέραι ἐπεκτεινομένη καταστρέφει τόσας ὑπάρξεις καὶ ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν ἡμῶν. Ἡ μέριμνα ὅθεν τῆς Πολιτείας ἐπιβάλλεται, ἵνα μὴ κατόπιν καταστροφῶν βρημωθῶσι μὲν αἱ πόλεις, αἱ δὲ ἀρχαὶ μένουσιν ἐ-

ρημίας κάτοχοι και φρουροὶ κενῶν οἴκων. Πρὸς περιστολήν ὄθεν ταύτης ὁ ἡμέτερος σύλλογος συνιστᾷ τὰ ἐξῆς. Πρέπει μακρὰν τῶν πόλεων εἰς ὑψηλὰ μέρη νὰ ἰδρυθῶσι φθισιατρεῖα, ἐν οἷς νὰ περισυλλεγῶσιν ἅπαντες οἱ πάσχοντες ἐκ τῆς φθοροποιᾶς ταύτης νόσου.

Ἡ Φύσις πᾶσα πλημμυροῦσα ἐκ τῶν δεινῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἐξωθεν ἐρχομένων κατὰ τῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων, ὑποχωρεῖ κατὰ τῆς ὀρμητικότητος τούτων και τείνει νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιγλίδων τούτων, οἷτινες φθείρουσι τὰ ἀσθενῆ κύτταρα, ἕ.ερ προασπίζονται τοῦ ὅλου σώματος και καταστρέφουσι τὸν ὄργανισμόν τῆς ζωῆς. Ἐξητλημένοι οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν πόνων, τῶν κόπων, τῆς ἀτελοῦς θρέψεως και τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς ἀερισμοῦ καθίστανται ἀνίκανοι νὰ ἀντισταθῶσι κατὰ τῆς ἐπιρρείας τῆς δηλητηριώδους ταύτης φύσεως και καταστρέφονται. Πρέπει νὰ τονωθῇ ὁ ὄργανισμὸς ὅλων τῶν τάξεων τῶν ἀνθρώπων. Νὰ γίνωνται συχνὰ δημόσια διαλέξεις περὶ τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν τοῦ ἀνθρώπου, περὶ ἀποφυγῆς ἐκ τῶν καφείων, ἐστιατορίων και ἄλλων τόπων, ἐν οἷς ὁ ἀερισμὸς δὲν εἶνε ἐπαρκῆς και συμφύρονται ἀναμιξὶ πολλὰ ἄτομα. Ὅμοίως πρέπει τὰ σχολεῖα τῶν μαθητῶν νὰ ἐποπτεύωνται και νὰ ἐξετάζωνται συχνὰ οἱ μαθηταί, ἵνα μὴ εἰσέρπη τὸ νόσημα τοῦτο. Ὅμοίως οἱ στρατῶνες, αἱ φυλακαὶ, τὰ ἐργοστάσια νὰ παρατηρῶνται κατὰ περιόδους και νὰ χωρίζωνται οἱ τυχόν προσβεβλημένοι τῶν ὑγιῶν.

Δ'. ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ

Ὁ ἀλκοολισμὸς, ἢ ἀπλούστερον ἡ μέθη, παρὰ τῷ ἀπλῷ λαῷ δὲν θεωρεῖται ὡς νόσος· οὐσιαστικῶς ὁμοῦς εἶνε σπουδαία νόσος, ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐνδεικνυται. Καίτοι ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχει ἐπεκταθῆ εἰσέτι ἐπιφύβως, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ παραστήσωμεν εἰς

τὸν λαὸν τὰς συνεπείας αὐτοῦ, διότι βλέπομεν δυστυχῶς ἐπεκτεινόμενον σπουδαίως τὸ ἐμπόριον τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ μέλλον νὰ καταλάβῃ ὅχι τὰς γαστέρας καὶ τὰ θυλάκια τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν διαφθορὰν τοῦ ὄργανισμοῦ, ἣτις ἔσται ποικίλη ὡς πρὸς τὰς ἐκβάσεις καὶ τὸ μέλλον ἐκάστου ἀτόμου.

Τὸ σπουδαῖον λοιπὸν τοῦτο νόσημα, ὅπερ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶνε προῖὸν τῆς μέθης, ἀλλὰ δύναται καὶ χωρὶς νὰ μεθύῃ τις δι' οἰνοπνεύματος, ἀλλὰ εἰσάγων ὀλίγον εἰς τὸν ὄργανισμόν του ἐκαστος τακτικῶς, οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελεσθῇ ἕξις τις φιλοποσίας, δι' αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ ἔστω καὶ ὀλίγον νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ ἀλκοολισμὸς, τουτέστιν ἡ δηλητηρίασις τοῦ ὄργανισμοῦ, ἢ εἰδικότερον εἰπεῖν καταστροφὴ ἐν πρώτοις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ στομάχου, εἶτα καταστροφὴ τῆς καρδίας καὶ τῶν συναφῶν ὀργάνων καὶ τέλος ἀνάπτυξις φρενικῶν νοσημάτων καὶ τελεία δηλητηρίασις τοῦ ὄργανισμοῦ διὰ τῆς ἀναπτυσσομένης φιλοποσίας, ἥτοι τὴν κληρονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς διαφθορᾶς τοῦ μέλλοντος ἐκάστου ἀτομικοῦ πότου.

“Ὅλα τὰ φρενικὰ νοσήματα, οἷα οἱ σπασμοί, ἡ ἐπιληψία, ἡ μανία καταδιώξεως, ἡ ἐκ γεννητῆς χῶλωσις καὶ στρέβλωσις τῶν μελῶν τοῦ σώματος, ὡς καὶ πλεῖστα ὅσα ἐγκληματικά σχέδια τῶν φιλοποτῶν ἀναπτύσσονται. Αὐτὰ τὰ μαστιχοπωλεῖα, τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ οἰνοπωλεῖα, ἅτινα διασκόρπιζονται φύρδην μύγδην εἰς τὰ διάφορα κέντρα τῆς πόλεως, εἶνε ἐστὶν καταστροφῆς μολύνουσαι τὸν ἐγκέφαλον ἐκάστου καὶ φθειρουσαι τὸ ἰδεῶδες τῆς πνευματικῆς διαυγείας καὶ ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτοὶ οἱ τῶν ὁδῶν ἐπαῖται, αὐτοὶ οἱ τυφλοὶ, οὓς βλέπομεν καθ' ὁδὸν, οἱ ἀνάπηροὶ οἱ ἔχοντες τὸ πρόσωπον καταπεπτακὸς, τὴν ὄψιν ἀνεπτυγμένην ὑπεράγαν καὶ ἐρυθρὰν, οἱ παρουσιάζοντες ἐκκεντρικότητά τινα, ὅλοι αὐτοὶ ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐκφιλιστικὰς ιδιότητας τῶν ἀλκοολισμῶν. Ὅμοίως ὅλοι

καὶ ὅλοι αἱ κλεπτομανεῖς, αἱ διάγουσαι τὸν βίον ἄσωτον πορνικόν, ὡς καὶ οἱ ῥέποντες εἰς ἐγκλήματα εἶνε φίλοι τοῦ ποιοῦ τοῦ Βάχου.

Ὁ Ἱατρικὸς σύλλογος κρίνει καθήκον νὰ τονίσῃ τὰς συνεπείας τῆς νόσου, εἰς ἃς ἐνέπεσαν, οὐχὶ ἀπλοῖ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι μεγάλης διανοίας καὶ ὑψηλῆς ἀνετροφῆς, καὶ νὰ συστήσῃ εἰς τὰς κυβερνήσεις τὴν λήψιν προφυλακτικῶν νόμων πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ τούτου.

ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΝΕΚΡΟΣΚΟΠΙΑ

Ἐκτὸς τῶν προρηθέντων κακῶν καὶ τῶν νόσων, ἃς ἐμνημονεύσαμεν, αἷτινες περιστοιχίζουσι τὴν πόλιν ἡμῶν, ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος, κρίνει ἀναγκαῖον νὰ προσελκύσῃ τὴν κρίσιν ὑμῶν ἐπὶ τοῦ νεκροταφείου τῆς Ἀγ. Ἀλεξιοτίσης, ὅπερ κείμενον ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ διὰ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ἐκ τῶν θνησκόντων ἐπηρεάζον τὴν ὑγιείαν τῶν κατοίκων, δύναται νὰ προξενήσῃ μεγάλας ὑγιεινὰς βλάβας.

Ὁμοίως ὁ Σύλλογος δὲν κρίνει ἄπο σκοποῦ νὰ διαμαρτυρηθῇ σήμερον ἐνώπιον Ὑμῶν περὶ τοῦ Νεκροσκοποῦ τῆς πόλεως, ὅστις εἶνε ἀπλοῦς πολίτης καὶ στερεῖται τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο γνώσεων. Γνωρίζει ἢ ὑμετέρα ὑπηρεσία, ὅτι ἡ θέσις τοῦ νεκροσκοποῦ δὲν εἶνε ἀπλῆ τοῦ θανάτου ἐπισφράγισις, ἀλλὰ δύναται πολλάκις καὶ ἐγκλήματα νὰ προλάβῃ καὶ τὴν ὅλην ἐπιτήρησιν τῶν τῶν νεκροταφείων νὰ διορθώσῃ. Ἀπὸ ἐξηκονταετίας καὶ πλέον ἐνῶ διωρίζετο ἕσαεὶ ἐπιστήμων ἱατρὸς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, τὰ δικαιώματα ταῦτα ἤδη ἀπέκοπησαν ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ σωματείου καὶ ἀνετέθησαν εἰς ἀπλοῦν ἰδιώτην, διὰ νὰ προστεθῇ ἔτι καὶ μία θέσις ἀργομίσθου καὶ ἱκανοποιηθῇ ἡ κομματικὴ ἀξίωσις τῆς πολιτικῆς ἐξουθενώσεως.

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

Μετὰ ταῦτα μένει τὸ ζήτημα τοῦ ἐμβολιασμοῦ καὶ ἀναδαμαλισμοῦ τῶν κατοίκων, ὅπερ εἶνε σπουδαιότατον, ὡς ἐκ τῆς σιγῆς ἐπικοινωνίας τῆς πόλεως ἡμῶν μετ' ἄλλων μερῶν, ἐξ ὧν δύναται νὰ εἰσδύσῃ ἡ νόσος Εὐλογία, καθ' ἣς εἶνε γνωστὴ ἡ προφυλακτικὴ ιδιότης τῆς δαμαλείου ὕλης.

Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑμετέρου Ὑπουργείου, διότι διὰ τῆς ἀναθέσεως ταύτης εἰς ἀδεξίους χεῖρας μὴ ἐπιστημονικὰς πολλὰ κακὰ ἐπέφερεν καὶ πλεῖστα νοσήματα ἐπεκόλλησεν ἐν πολλοῖς τῶν ἀτόμων διὰ τῆς μεταδόσεως. Ὅποτεν ὁ τόπος εὐμοιρῇ ὑλικῶν καλῶν ἢ χρησῖς ἀχρηστῶν τοιούτων, νομίζομεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἀπειλεῖ τὴν ὅλην ὑγιεινὴν ἡμῶν κατάστασιν. Καὶ τὰ ὑλικά ταῦτα εἶνε ἡ ἀφθονία τῶν ἐπιστημόνων, ἀφ' ὧν ἀφαιρεῖται ὄχι μόνον ἡ ἐργασία αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ καταπίπτει τὸ ἐπιστημονικὸν γόητρον εἰς τοὺς ἐμπειρικούς, οἵτινες ἐκμεταλευόμενοι τὴν ἄγνοιαν τῶν πολιτῶν δύναται νὰ προξενήσωσι πλεῖστα κακὰ.

Ὁ Ἱατρικὸς σύλλογος ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ὑμετέραν δραστηριότητα, εὐελπίζεται νὰ πιστεύῃ, ὅτι θέλει τύχει τῆς ὑποστηρίξεως ὑμῶν, ἣτις δὲν εἶνε ἀτομικὴ, ἀλλὰ καὶ δικαία καὶ νόμιμος, ἀφορῶσα τὴν ὅλην κατάστασιν τοῦ γένους ἡμῶν καὶ τὰς ὑγιεινάς συνθήκας τῆς πόλεως ἡμῶν, ὑπ' ἣς προσδοκᾶται αἰσιον μέλλον καὶ εὐτυχές

Ἐν Πάτραις τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1908

Εὐπειθέστατος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΕΡΡΟΙΟΣ

Πρόεδρος, τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου

Ὁ Γραμματεὺς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΥΑΡΗΣ

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α
ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
Π Ρ Ο Σ

ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΝΟΜΑΡΧΗΝ ΑΧΑΪΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟΝ ΠΑΤΡΕΩΝ

Ὁ Ἰατρικὸς σύλλογος αἰσθανόμενος ὅτι ὀφείλει νὰ ἐρχηται ἐπικουρὸς εἰς τὴν Πολιτείαν, ὁσάκις βλέπει, ὅτι οἱ ὑγιεῖνοι κανόνες τῆς πόλεως, ἐν ἧ ἀνήκει, δὲν συντελοῦσιν εἰς ἐπικράτησιν ταύτης καὶ θέλων νὰ ἀναπτύξῃ τοὺς πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς ὄρους, συμφώνως μὲ τὰς ὁσημέραι ἀναπτυσσομένας ἐπιστημονικὰς προόδους, ἀναλαμβάνει μετὰ τοῦ προσηκόντος αὐτῷ σεβασμοῦ τὸ θάρρος νὰ ὑποδείξῃ πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς πάνθ' ὅτι εἶνε ἀνάγκη, ἵνα προλάβῃ ἐπικειμένας νόσους καὶ φροντίσῃ πρὸς ἀπόκρουσίν παντὸς, ὅπερ δύναται νὰ διαφθείρῃ τὸ πολυτιμώτερον τῆς ζωῆς αὐτοῦ, τοῦτέστι τὴν ὑγίαν του.

Καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων μὲν, ἀλλὰ πρωτίστως ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ ἀτόμου δὲν εἶνε ἀτομικὸν τούτου ὄφελος, ἀλλ' ἀνήκει καὶ εἶνε ὄφελος τῆς ὅλης αὐτοῦ οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει, δι' ἣν πάντες ἐξ ἴσου μὲν πρέπει νὰ ἐργάζωνται, ἀλλὰ πολλῶ πλέον οἱ ἐντεταλμένοι τὰ τῆς Πολιτείας καὶ οἱ ἐκ καθήκοντος ὑπόχρεοι, ἵνα τηρῶσι τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ ὑποδείξωσι τὰ μέτρα, ἃ ὀφείλουσι νὰ λάβωσι, καθ' ὅσον παρασκευαζομένης τῆς ὅλης ὑγείας τῶν ἀτόμων καὶ ἡ κατὰ μέρος τούτων ἔσεται γόνιμος πρὸς ἀνοικοδόμησιν εὐρείας τινος καὶ μεγαλωνύμου οἰκοδομῆς, ἐν ἧ ἀναπτυσσομένης τῆς καθολικῆς ὑγείας τῶν Ἑλλήνων, θὰ παύσῃ ἡ ἀρξαμένη ἐκφύλλισις τῶν ἀτόμων, ἣτις ἄγει πρὸς

τὴν ἐξάντλησιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἡ ἐργασία αὕτη τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου εἶνε μελέτη, ἐξ ἧς ἤρτηται ἡ τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος βελτίωσις τῆς ὑγείας τῆς πόλεως καὶ ἀφορᾷ τὴν τόνωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐπιπολαζόντων κακῶν, ἐξ ὧν φθειρεται ἡ ὑγεία τῶν κατοίκων καὶ γεννᾶται ὁ μαρασμὸς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς. Καὶ πρῶτον ἀρχόμεθα ἐκ τῆς καθαριότητος τῆς πόλεως.

Α΄ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

1) Ἡ καθαριότης τῆς πόλεως Πατρῶν τελεῖται λίαν πλημμελῶς. Αἱ ἀκαθαρσίαι τῶν οἰκιῶν αἰ ὑπὸ τῶν ἐνοίκων ἀπορριπτόμεναι, μένουσαι εἰς τὸ ὑπαίθρον καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας σήπονται καὶ ὡς ἐκ τούτου γίνονται ἀναθυμιάσεις, αἵτινες προξενοῦσι βλάβην εἰς τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως. Πρέπει λοιπὸν αὕτη νὰ διενεργῆται ἀπὸ τῆς πρῶτης μέχρι τῆς μεσημβρίας, αἱ δὲ ἀκαθαρσίαι φερόμεναι δι' ἀμαξῶν κεκαλυμμένων νὰ ῥίπνωνται ὅσον ἔνεστι μακρὰν τῆς πόλεως ἐν ὠρισμένῳ χώρῳ, ἐνῶ συνάμα ἐπὶ τῶν ἀκαθαρσιῶν πρέπει νὰ ῥίπνεται ἄσβεστος καὶ αἱ μεταφέρουσαι ταύτας ἄμαξαι νὰ μένωσιν μακρὰν τῆς πόλεως καὶ ὄχι εἰς τὰ κέντρα αὐτῆς, ὡς νῦν τελεῖται.

2) Ὑπάρχουσι χώροι ἐντὸς τῆς πόλεως, κενά τινα οἰκόπεδα καὶ ἄλλα μέρη, ἅπερ χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθῆκαι πάσης ἀκαθαρσίας καὶ ὀυπαρότητος. Τὰ κενὰ ταῦτα σχηματίζουνσιν μολυσματικὰς ἐστίας καὶ δέον νὰ περιφραχθῶσιν, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μέρη νὰ γίνηται τακτικὰ καθαριότης.

3) Εἶνε ἄξιον ἀπορίας ὅτι αἱ ἀγοραὶ τῆς πόλεως, αἵτινες ἄλλοτε ἐλειτούργουν κανονικῶς καὶ ἠδύνατο ἐν αὐταῖς νὰ τηρηθῆ ἡ καθαριότης, ἦδη σήμερον

αὐται μετεβλήθησαν, ποῦ μὲν εἰς ἄλλα καταστήματα, ποῦ δὲ ἐξέλειπον καθ' ὀλοκληρίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου πλείστα κρεοπωλεῖα, ἰχθυοπωλεῖα, ὀπωροπωλεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα συνέστησαν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐπὶ τῶν ὁδῶν παρεμποδίζοντα τὴν κίνησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιφέροντα διαφόρων εἰδῶν ἀκαθαρσίαις. Διότι τὸ μὲν αἷμα τῶν ἀνηρητημένων ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν σφαγίων ῥυπαίνει ταύτας καὶ τὰς καθιστᾷ δυσώδεις ἐστίας, τὰ δὲ ἀναρτώμενα εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως δέρματα τῶν σφαγίων ὄζουσι φρικωδῶς καὶ ἔλκοντα τὰς μυίας καὶ παντὸς εἴδους μικρόβια, καθιστῶσι τὰς συνοικίας μολυσματοφόρους καὶ ἐπικινδύνους διὰ τὴν ὅλην ὑγιεῖαν τῆς πόλεως.

Συνάμα δὲ οἱ ὡς τόποι σφαγῆς τῶν ζώων χρησιμεύοντες ἐντὸς τῆς πόλεως διάφοροι οἴκοι τῶν πανδοχείων καὶ τῶν ἐντὸς τῶν καταστημάτων τῶν κρεοπωλείων καὶ προσέτι ἢ τῶν ἐντοσθίων ἀποκάθαρσις ἔμπροσθεν τῶν οἰκιῶν καὶ ἐντὸς τῶν ρεϊθρων, προξενούσιν, οὐχὶ μόνον τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν φρικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην ὑγιεῖαν βλαπτομένην καὶ προδίδουσαν ἀνοχὴν καὶ ἀμέλειαν μὴ ἐπιτρεπομένην. Ἐκ τῶν τεσσάρων ὑποδομηθέντων ἄλλοτε ἀγορῶν, λειτουργεῖ μία μόνον ἡ μεσημβρινή, ἣτις στερεῖται ὕδατος ἐπαρκοῦς καὶ οὐδόλως τηρεῖ τοὺς ἐπιβεβλημένους ὄρους τῆς καθαριότητος. Ἡ ἔλλειψις ἀγορῶν ὅθεν εἶνε ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν οἱ πλανόδιοι κρεοπῶλαι σφάζουσιν ἐνθεν κακεῖθεν μὴ ἐξελεγχόμενοι ὑπὸ ἐπιτετραμμένου ἱατροῦ καὶ καταχρώμενοι οὐχὶ μόνον τῶν ὄρων τῆς ὑγιεινῆς, ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιβεβλημένου φόρου. Θεωροῦμεν ἄρα ἀναγκαῖον νὰ ἐκλείψῃ ἢ ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν ἤδη ἀργουσῶν ἀγορῶν δημιουργηθεῖσα κατὰστασις καὶ νὰ δοθῇ ἢ δέουσα ἐπίβλεψις ἐπὶ τῶν ἀγορῶν τῆς πόλεως, τόσων τῶν κρεῶν, ὄσων καὶ τῶν ἰχθύων, τῶν ὀπωρῶν, τῶν λαχανικῶν καὶ τῶν τοιούτων καὶ

νὰ ἐκλείψῃ εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀδιαφορία τῆς ἐπιβλεπούσης ἀρχῆς πρὸς τε τὸ συμφέρον ἑαυτῆς καὶ τῆς ὅλης πόλεως, ἣτις ἀνέχεται τῆς τοιαύτης οἰκτρᾶς καταστάσεως τὰς ὀδονηρὰς ἐντυπώσεις.

4) Τὰ ὕδατα τοῦ λιμένος, ὡς καὶ ὁλόκληρος ἡ παραλιακὴ γραμμὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ἀρκτικῶς μέχρι τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου γέμει ἀκαθαρσιῶν. Τὸ μὲν, διότι ἐκρέουσιν οἱ ὄχετοὶ τῆς πόλεως, τὸ δὲ, διότι συρρέοντες πλείστοι ἐργάται, ἐν αὐτῇ ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας των, ἐνεκεν τῆς ἐλλείψεως ἱκανῶν ἀφοδευτηρίων καὶ οὐρητηρίων, ρυπαίνουσι τὰ παραλιακὰ μέρη, προξενούντες τὴν ἀηδίαν καὶ φέροντες τὴν δυσωδίαν, δι' ἧς ἡ πόλις σπουδαίως βλάπτεται ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποινιν. Δέον λοιπὸν νὰ κατασκευασθῶσι πλείονα οὐρητήρια καὶ ἀποχωρητήρια νὰ γίνῃ σκέψις καὶ μελέτη περὶ διορθώσεως τῆς πλημμελοῦς ἐκβολῆς τῶν ἐκχυνομένων ὄχετῶν τῆς πόλεως, ἵνα ἀρθῇ τὸ κακὸν τοῦτο.

5) Αἱ στοαὶ τῆς πόλεως γέμουσιν ἀκαθαρσιῶν παντὸς εἴδους, οἱ δὲ στύλοι τῶν οἰκιῶν ρυπαίνονται ὑπὸ τῶν οὐρῶν. Εἶνε ἀνάγκη, ὅθεν νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ ἔνοικοι πρὸς κατασκευὴν ἀποπάτων τῶν ἐνοικιαζομένων ἐργαστηρίων καὶ λοιπῶν καταστημάτων, νὰ κατασκευασθῶσι δὲ πλείονα οὐρητήρια καὶ ἀποχωρητήρια καὶ νὰ ἐπιβλέπωνται αἱ στοαὶ καὶ οἱ στύλοι ὡς πρὸς τὴν καθαριότητα αὐτῶν. Ὅμοίως καλὸν εἶνε νὰ μελετηθῇ ἡ χωροστάθμισις τῶν πεζοδρομίων καὶ νὰ κανονισθῶσι τὰ ρεῖθρα ἐν τῇ πόλει, ἵνα πλυνόμενα τὰ πεζοδρόμια καὶ τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκρέωσιν εἰς τοὺς ὄχετους.

6) Αἱ κλίμακες, δι' ὧν συνδέονται ἡ ἄνω πόλις πρὸς τὴν κάτω, μερικαὶ μικραὶ κλίμακες, ὡς αἱ ἄνωθεν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ πρὸς τὸ φρούριον διήκουσαι γέμουσιν ἀκαθαρσιῶν καὶ ρυπαροτήτων. Ὅμοίως δὲ ἡ ἐν τῷ ἄνω μέρει τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Νικολάου

πρὸς τὸν Ἅγιον Γεώργιον δὲ διήκουσα, εἶνε ἐντελῶς ἀκάθαρτος καὶ ἀδιάβατος ὡς ἐκ τῆς δυσσομίας καὶ ἐναποτειθεμένης καὶ καταρρεούσης κόπρου ἐκ τῶν ἀνωθεν. Ὅμοίως κάτωθεν τῶν ὑψηλῶν ἀλωνίων ὁ χῶρος ἐκεῖνος γέμει κόπρου καὶ ἀκαθάρτων ὑλῶν. Ὅμοίως πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς συνοικίας Γερανεῖκα καὶ εἰς τοῦ πρῶην Κόκαλη τὸ γεφύρι ἐκβάλλουσιν ὄχετοι δυσώδεις ἐκρέοντες εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἐξ ὧν ἡ ὑγεία τῆς πόλεως σφόδρα βλάπτεται.

Εἶνε ἀνάγκη λοιπὸν αἱ μὲν κλίμακες νὰ πλύνωνται συνεχῶς, ὅσαι εἶνε δυνατὸν νὰ καθαρίζωνται, νὰ κλείσωσιν οἱ ἐκφέροντες τὰς ἀκαθαρσίας ὄχετοι, νὰ φραχθῶσι τὰ ἀνοικτὰ μέρη, νὰ ἐμποδισθῶσιν οἱ ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν ἀπόπατοι καὶ νὰ καθαρισθῇ ἡ κάτωθεν τῶν ὑψηλῶν ἀλωνίων ἀκαθαρσία.

7) Ἡ στέγνωσις τῶν δερμάτων καὶ ἡ ἐναποθήκεις αὐτῶν ἐντὸς τῆς πόλεως προξενεῖ δυσφδίαν καὶ βλάπτει τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως, γεννᾷ δὲ διαφόρων εἰδῶν δερματικὰς νόσους, ὡς τὸν ἀνθρακα κ.τ.λ.

Τὰ πανδοχεῖα (χάνια) ὡς καὶ τὰ προσδεδεμένα ζῶα ἐκτὸς αὐτῶν, πρέπει νὰ καθαρίζωνται διαρκῶς, καθὼς καὶ πᾶσα ἀκάθαρτος ὕλη ριπτομένη εἰς τὰς ὁδοὺς, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὁδῶν τοῦ Μαρκάτου κ.τ.λ.

Β' ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ

Τὰ ἐστιατόρια, ξενοδοχεῖα, μαγειρία, ζαχαροπλαστεῖα, οἰνομαγειρία παντὸς εἶδους, παντοπωλεῖα καὶ ὀπωροπωλεῖα ἀπὸ πολλοῦ χρόνου οὐδόλως ἐπιβλέπονται ἢ παρατηροῦνται. Αἱ ὕλαι πολλῶν εἶνε ἀκάθαρτοι, ῥυπαραὶ, τὰ δὲ ἀγγεῖα καὶ πᾶν εἶδος σκεύους, ὅπερ μεταχειρίζονται εἶνε ὁμοίως ἀκάθαρτα.

Ἐπὶ πολλῶν ξενοδοχείων βρῖθει ἡ ἀκαθαρσία καὶ αἱ σινδόναί, τὰ προσόψια, τὰ στρώματα εἶνε ἐντελῶς ἀκάθαρτα καὶ ῥυπαρά.

Ὅμοίως ἐπὶ πολλῶν παντοπωλείων, οὐχὶ μόνον ἡ ἀκαθαρσία καὶ ἡ κόνις ὑπαροῦσι τὰ τροφίμα, ἀλλὰ καὶ ἡ σήψις καὶ ἡ ἀποσύνθεσις πλημμυροῦσι ταῦτα καὶ ἡ ὑγίεια εἶνε θαῦμα πῶς διατηρεῖται ἐν τοῖς πολίταις.

Παρίσταται λοιπὸν ἀνάγκη ἀναπόφευκτος, ἵνα τακτικῶς τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ ἐστιατόρια, τὰ μαγειρεία, τὰ παντοπωλεῖα καὶ παντὸς εἴδους τοιαῦτα καταστήματα ἐπιθεωρῶνται καὶ ἐξελέγχωνται ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ἵνα μὴ ἡ ὑγίεια τῆς πόλεως ἐμπιστευῆται εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἐμπορευομένων τὰ τοιαῦτα εἶδη τῶν τροφῶν καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται οἱ νόμοι καὶ αἱ ἀστυνομικαὶ διατάξεις ἐπὶ τῶν παραβατῶν τούτων.

Γ' ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΛΟΜΙΑΝΣΕΩΣ

Ἐν τῇ μερίμνῃ περὶ τῆς ὑγείας τῆς πόλεως κατατάσσεται πρωτίστως ἡ ἐλομίανσις, ἥτις πολλαχῶς διὰ τῶν πυρετῶν φθείρει τὴν ὑγίειαν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ μόνον ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν μαρασμὸν καὶ τὸν ἐκφυλλισμὸν τοῦ γένους ἡμῶν συντείνει, γεννῶσα ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἡμῶν. Πρέπει λοιπὸν τὰ παντὸς εἴδους ἔλη νὰ ἀποξηρανθῶσι καὶ διὰ δημοσίων διαλέξεων, δι' ἰδιαιτέρων φυλλαδίων, διὰ προτροπῆς καὶ τῆς δεούσης καθαριότητος ἐπὶ παντὸς εἴδους λιμναζόντων ὑδάτων, ἐπὶ πάσης ἐστίας φθοροποιᾶς δυναμένης νὰ ἀναπτύξῃ τὴν νόσον νὰ δοθῇ μείζων προσοχή, καὶ νὰ ληφθῶσιν ἔκτακτα μέτρα χορηγουμένης δωρεὰν κινήσης εἰς τοὺς ἀπόρους διὰ τὴν ἐκ τῶν πυρετῶν ἐξυγίανσιν τῆς πόλεως, ἥτις δυστυχῶς ἐπὶ τοσοῦτον κατῆλθεν, ὥστε οἱ ξένοι ἀποφεύγουσι τὴν ἐνταῦθα ἔλευσιν τῶν καὶ τρέχουσιν ἐκτὸς αὐτῆς, ἵνα ἀσπύγῃ τὴν νόσον ταύτην.

Δ' ΕΠΙ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΕΩΣ

Ἐν τῶν μᾶλλον ἐπιφόβων νοσημάτων, ὅπερ ὁσημέραι ἐξαπλοῦται ἐν τῇ πόλει, ὡς δείκνυσιν αἱ στατιστικαί, εἶνε ἡ φυματιώσις. Κατ' αὐτῆς αἱ ἀρχαὶ πρέπει νὰ δείξωσιν δραστηριότητα καὶ ζῆλον ἔκτακτον, διότι ἐν παντὶ βήματι κινδυνεύει ἡ ζωὴ τῶν φίλων, τῶν συγγενῶν, τῶν προσφιλῶν ὑπάρξεων, ἐκ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς πόλεως διεσπαρμένων φορέων τοῦ μολύσματος. Τὰ ξενοδοχεῖα, ἐφ' ὧν πολλοὶ καταφεύγουσι καὶ σημύρονται μεταχειριζόμενοι τὰς αὐτὰς κλινοστρωμνάς, προσόψια, σινδόνας καὶ ἄλλα ἐνδύματα. Τὰ καφεεῖα, ἐν οἷς πολλοὶ συρρέουσι ἐκ διαφόρων νόσων προσβεβλημένοι· τὰ μαστιχοπωλεῖα, τὰ δικαστήρια, τὰ σχολεῖα, αὐτὰ τὰ δημόσια γραφεῖα, ἐν οἷς πολλοὶ συρρέουσιν καὶ συμφύρονται ἀναμιξ, δύνανται νὰ ἀποβῶσι φορεῖς τοῦ μολύσματος καὶ νὰ μεταδώσωσι τὴν φθοροποιὰν νόσον μὲ τὴν ποικιλίαν τῆς βλάβης καὶ τῆς καταστροφῆς.

Ὁ ἱατρικὸς λοιπὸν σύλλογος φρονεῖ, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἀντεπεξέλθῃ ἡρωικῶς κατὰ τῆς νόσου ταύτης διὰ τῆς συνδρομῆς πάντοτε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Πολιτείας. Κρίνει λοιπὸν ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν φθισιατρείου μακρὰν τῆς πόλεως, ἐνῶ νὰ περισυναχθῶσιν ἅπαντες οἱ φυματιῶντες, τὸ μὲν διὰ πᾶσαν δυνατὴν ἴασιν, τὸ δὲ, ἵνα μὴ καὶ ἡ λοιπὴ κοινωνία μολύνεται, ὡς ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς νόσου, ἥτις ὁσημέραι καταλαμβάνει ἔδαφος καὶ ἐκεῖ, ἐνθα ὑπῆρχον καὶ ἐθεωροῦντο ὑγιεινὰ κέντρα καὶ ἐν πόλεσι καὶ ἐν χωρίοις καὶ ἐν ὄρεσι καὶ ἐν ἀποκεντρωτικοῖς τόποις, καὶ ἐν δάσεσι καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνθα ἐθεωρεῖτο τὸ πρὶν τόπος ἀπρόσιτος εἰς πᾶσαν φθοροποιὰν νόσον.

Ὅμοιως πρέπει νὰ ἐξετάζωνται οἱ ἐν τοῖς ξενοδοχείοις ἀσθενεῖς καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι αὐτοὺς ἱατροὶ νὰ ἀναγγέλλωσιν τὴν νόσον εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρ-

χήν, ἥτις δέον νὰ προβαίη εἰς χωρισμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἀπολύμανοι τοῦ δωματίου καὶ τῶν ἐπίπλων καὶ κλινοστρωμῶν εἰς βάρος τοῦ δήμου.

Ὅμοίως δὲ, πολλάκις τοῦ ἔτους νὰ ἐξετάζονται οἱ ἐν τοῖς σχολείοις φοιτῶντες καὶ ἐν φυλακαῖς εὐρισκόμενοι, οἵτινες πρέπει νὰ, ἀποχωρίζονται, ὡσάκις παρουσιάζουσι ὑποπτον σημεῖον τῆς νόσου.

Προσέτι δέον νὰ ἐξετάζονται τὰ ζῶα, ἀφ' ὧν προέρχεται τὸ γάλα διὰ πᾶν ἄτομον, ὕπερ κάμνει χρῆσιν τούτου καὶ οἱ σταῦλοι τῶν τοιούτων ζώων, ἢ τροφῆ, ὁ ἀερισμὸς καὶ πᾶσα ἐνδιαίτησις αὐτῶν.

Ε΄. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ

Εἶνε ἐπίσης βέβαιον ὅτι τὰ Ἐφροδίσια νοσήματα ὑπερπλεονάσαντα ἀπειλοῦν τὴν ὑπαρξιν τῆς ὑγείας τῶν πολιτῶν. Σήμερον ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα, ἡ ὑγεία παντὸς πολίτου εὐρίσκεται ἐν κινδύνῳ. Τὰ Ἐφροδίσια πάθη ἰδίᾳ ἢ Σίφυλις καὶ εἰς ἥττονα λόγον ἢ Βλενόρροια, εἶνε νοσήματα ἀνεπανόρθωτα βλάπτοντα τὴν ὑγείαν τοῦ τε παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος καὶ διὰ τῆς διεισδύσεως ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ, δύναται νὰ ἐπιφέρωσι βλάβας καὶ καταστροφὰς καὶ αὐτὸν δὲ τοῦτον τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς μελλούσης γεννεᾶς.

Ἡ Στεῖρωσις τῶν ἀτόμων τὰ νευρικά νοσήματα, τὰ φρενικά, αἱ ἐκτρώσεις τῶν ἐγγύων, αἱ ἀποβολαὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔχουσιν ἀφορμὴν ἐκτῶν νόσων τούτων καὶ χαρακτηρίζουσι τὸν βαθμὸν τῆς δηλητηριάσεως τοῦ ὄργανισμοῦ.

Εἶνε ἀποδεδειγμένον πλέον ὅτι, ἡ Σίφυλις δὲν θεραπεύεται καὶ ὅτι προσκολλᾶται προσέτι παντὶ ἀνθρώπῳ διὰ τοῦ φιλήματος, τῶν ἀγγείων, ὧν χρῶμεθα διὰ τὰς ἀνάγκας μας, τῶν ποτηρίων, τῶν κυάθων τοῦ καφέ καὶ παντὸς τοιούτου. Τίς οἶδε λοιπὸν, ἐὰν ἐν παντὶ ἔργῳ, ἐν πάσῃ ἐπαφῇ, ἐν πάσῃ συναναστροφῇ, ἐν ἣ φαίνεται ἡ χάρις καὶ τὸ ἔαρ, μὴ ἰὸς ἐγκρύπτεται

δηλητηριώδης ; Πρέπει νὰ πεισθῆ ἡ κοινωνία ὅτι κινδυνεύομεν εἰς πᾶν σημεῖον τοῦ βίου μας καὶ πᾶσαν ἐπαφὴν ἐκ τοῦ δηλητηρίου αὐτοῦ. Αἱ ὑπέρτριαι, αἱ τροφοὶ τῶν τέκνων μας, οἱ ἄνθρωποι, μεθ' ὧν συναναστροφόμεθα, αὐτὰ τὰ τέκνα μας πολλάκις ἐγκρύπτουσι τὴν νόσον, ἴσως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν καὶ εἴμεθα ὑπόχροιοι νὰ ὑποστῶμεν τὰς συνεπείας.

Πρέπει λοιπὸν ἡ λώβη αὕτη νὰ πολεμηθῆ. Καὶ τοῦτο εἶνε εὐκόλον ἀρκεῖ αἱ ἀρχαὶ τῆς Πολιτείας νὰ δειχθῶσιν πρόθυμοι καὶ νὰ θελήσωσι νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς νόμους καὶ τὰ Διατάγματα, ἅπερ ἡ Πολιτεία ἐκάστοτε ἐξέδωκε πρὸς πρόληψιν τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου. Πρὸς τοῦτο ὁ ἱατρικὸς σύλλογος προτείνει 1) Νὰ περισυναχθῶσιν ἅπασαι αἱ κοιναὶ εἰς δύο κέντρα, ἐν οἷς νὰ ἐπιθεωρῶνται δις τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ ἱατρῶν, εἰδικῶν ἐχόντων καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν. 2) Νὰ ἐξελεγχθῆ ἡ ποιότης τῶν ὑπηρετουσῶν ἐν καφφείοις καὶ ἀλλαχοῦ καὶ νὰ καταστῶσιν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ὑγίειαν τῶν οἱ διατηροῦντες αὐτὰς, ἢ αἱ διευθύντριαι ἐν αἷς ὑπάγονται. 3) Νὰ ἀποσχωσι πάσης συνουσίας αἱ μὲν βλενορροϊκαὶ μετὰ δέμηνον, αἱ δὲ συμφιλιδικαὶ μετὰ ἐξάμηνον. 4) Αἱ ἐν τοῖς Νοσοκομείοις εἰσερχόμεναι νὰ μὴ ἐξαναγκάζωνται πρὸς ἀναχώρησιν διὰ τῆς πείνης πρὶν ἢ θεραπεύωνται, ἀλλὰ νὰ μὲνωσιν μέχρι τελείας θεραπείας τῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον τῶν ἀφροδισίων ὑποβάλλεται εἰς δαπάνας, δύναται νὰ συστηθῆ ἰδιαιτέρον ταμεῖον ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, δι' οὗ νὰ συντηρῶνται ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῶν.

6) ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἡ ὑγιεινὴ τῶν σχολείων ἐπίσης δεόν νὰ προσελκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχῶν, αἵτινες πρέπει νὰ ἐκλέγουν ὑγιεινὰ κτίρια, φωτιζόμενα ἐπαρκῶς καὶ μακρὰν ἐλῶν, ἢ ἄλλων μερῶν, ἐξ ὧν ἐπιπλαβεῖς γεννῶνται ἀνάθυμιάσεις. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου δύναται ἡ Πολιτεία νὰ συστήσῃ ὡς ἐπιβαλλόμενον τὸ μάθημα τῆς ὑγιεινῆς καὶ νὰ λάβῃ μέτρα περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν παρ' εἰδικῶν ἱατρῶν. Ἐν τούτοις διαλέξεις τινὲς περὶ τῆς ὑγιεινῆς ἐν τοῖς σχολείοις γινόμεναι, εἴτε παρὰ τῶν διδασκάλων, εἴτε παρὰ ἱατρῶν, δύναται νὰ φωτίσωσι τὴν

μικράν ηλικίαν περί τῶν δυναμένων νά βλάψωσι τήν ὑγίαν αὐτῶν. Σύν τούτοις καί μικρά σύντομα βιβλιάρια ἐκδιδόμενα δύνανται πολλά τὰ καλὰ νά διδάξωσιν καί νά προλάβωσιν πολλὰς νόσους φθειρούσας τήν ὑγίαν τῆς μαθητιώσης νεολαίας. Ἐνπρογενεστέρῳ ἐγγράφῳ ἐξέθημεν ὑμῖν τήν ἀνάγκην τοῦ τακτικοῦ δαμαλισμοῦ καί ἀναδαμαλισμοῦ ὡς καί τὸ προσφορώτερον σύστημα δι' οὗ δύναται οὗτος νά ἐκτελεῖται. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ περί ἧς ἀνωτέρῳ ὁ λόγος δύναται ἐπιτυχῶς νά ἀναπτύσσηται καί ὁ ἐμβολιασμός καί ὁ ἀναδαμαλισμός τῶν ἀτόμων διὰ δαμαλείου ὕλης καί παρ' ἰατρῶν ἐπιστημόνων, ἐχόντων γνῶσιν τῶν ἀπολυμαντικῶν μέσων καί πρὸς πρόληψιν ἄλλων ἐπίσης νόσων βλαβερῶν, αἵτινες εἰσάγονται εἰς τὸν ὄργανισμόν διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ἐπίσης φθειρούσας ὅσον καί ἡ εὐφλογία, ὡς ἐκ τῆς μὴ γνώσεως τῆς βλάβης, ἣν ἐπάγει ὁ ἀπρόσεκτος ἐμβολιασμός καί ἀναδαμάλισμός.

7) ΛΟΥΤΡΑ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΣ

Ὁ ἰατρικὸς σύλλογος αἰσθάνεται ἐπίσης τὴν ἀνάγκην τῆς πόλεως εἰς τὴν ἴδρυσιν δημοτικῶν θαλασσιῶν λουτρῶν εὐθνηῶν τοῦ λαοῦ, ἐπὶ μέρους ὑγιεινοῦ, ἔνθα τὰ ἔλη εἶνε μακρὰν καί δὲν ἐκβάλλωσιν ὄχετοὶ τῆς πόλεως μολύνοντες τὸ ὕδωρ αὐτῶν. Τὰ λουτρά ταῦτα τόσον τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, ὅσον καί τῶν γλυκέων ἐπιβάλλονται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως καί εἰς τὴν καθαριότητα ταύτης. Ὡς ἤδη λειτουργοῦσιν τὰ θαλάσσια λουτρά οὐδόλως ἐκτελοῦσι τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς, διότι πλησίον αὐτῶν ἐκβάλλουσιν ὄχετοὶ τῆς πόλεως, διαφόρους ἀκαθάρτους ὕλας εἰσάγοντες εἰς τὴν θάλασσαν, κοί διότι αἱ σινδόναι, αἱ κτένες, αἱ ψῆκτραι δὲν ἔχουσι τὴν ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς ἐπιβαλλομένην καθαριότητα καί εἶνε κίνδυνος λουόμενός τις νά ἀπολαύσῃ νόσους τινὰς πολὺ ἐπιβλαβεῖς.

8) ΜΕΤΡΑ ΕΞΥΓΙΑΝΤΙΚΑ καί ΚΑΛΩΠΗΣΤΙΚΑ

Μεθ' ὅλα ταῦτα, ἅτινα ἀνωτέρῳ ἀνεφέρομεν ἢ ὑγεία τῆς πόλεως δὲν ἐξασφαλιζέται. Εἶνε ἀνάγκη νά μελετηθῇ τὸ δίκτυον τῶν ὄχετῶν καί ἡ ἐξοδος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ λιμένος. Ὅμοίως τὸ ζήτημα τῶν ἀκαθαρσιῶν

τῆς πόλεως, αἴτινες ἔξερχόμεναι τῆς πόλεως διὰ τῶν ἀμαξῶν καὶ ὑπτόμεναι μακρὰν αὐτῶν, εἶνε δυνατόν διὰ τῶν πνεόντων ἀνέμων νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν πόλιν τὰς ἐκ τούτων ἀποπνεούσας βλαβερὰς ἀναθυμιάσεις. Ὅμοίως τὸ ζήτημα τοῦ σφραγείου, οὔτινος ἡ λειτουργία προσκόπτει μὴ ἐπιβαλλομένη σθεναρῶς καὶ μὴ ἐπιφέρουσα τὰ ἐκ τούτου προσοδοκώμενα καλὰ ἀποτελέσματα.

Σὺν τῇ μελέτῃ ταύτῃ πρέπει νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ μελέτη καλλωπιστικῶν ἔργων χάριν τῆς ὑγείας τῆς πόλεως. Ὁ σύλλογος κρίνει ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ εἰς τὰς ἀρομодίας ἀρχὰς τὴν δενδροφυτείαν τῶν λόφων, τῶν περὶ τὸ φρούριον, τὴν ἐξέυρεσιν τόπου καταλλήλου, ἵνα γίνῃ ἄλλως τι εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς πόλεως, ἔνθα δὲν λιμνάζουν ὕδατα καὶ ἡ ὑγρασία εἶνε ἐλαχίστη καὶ ἐπεκτατῆ ἡ συγκοινωνία τῆς πόλεως πρὸς τὰ ἄνω διὰ τῶν ἠλεκτρικῶν τροχιοδρόμων, καθ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι ἡ πρὸς τὰς Ἰτέας ἐπέκτασις τῆς συγκοινωνίας ὑπῆρξε βλαβερά, διότι οἱ μεταβαίνοντες ἐκεῖ ὑφίστανται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐλείου μιάσματος καὶ μαστιζονται ὑπὸ πυρετῶν.

Ὡς πρόσφορον τόπον ἀναψυχῆς καὶ ἀπολαύσεως τῆς θαλασσίας αὔρας ὁ σύλλογος προτείνει τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ κυματοθραύστου καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἵδρυσιν παραπηγμάτων καὶ καφφενείων πρὸς ὃ δύναται νὰ μεταβαίνοσι διὰ λέμβων, ἦτοι οἱ ἀναρρωνύοντες, οἱ ἀδύνατοι ὀργανισμοὶ καὶ οἱ παῖδες, οἵτινες περιτρέχοντες ἐντὸς τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἐν τῷ μέσῳ τῶν κόνεων καὶ τῆς κοσμοβριθοῦς ἀποπνοίας μετεβλήθησαν ὅλοι εἰς χοιραδικούς καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ παντοίων νόσων.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ δοθῇ μεγαλειτέρα ἀφοσίωσις διὰ τὴν ὑγίειαν τῆς πόλεως καὶ ἐξέυρεσις τῶν μέτρων αὐτῆς, διότι οὔτε ὁ πλοῦτος, οὔτε αἱ μεγάλαι οἰκοδομαί, οὔτε ὁ πλούσιος φωτισμὸς, οὔτε ἡ πολυτέλεια στολίζουν πόλιν τινα, ὅσον ἡ ὑγεία τῶν κατοίκων, ἣτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἡδέκτην, ἐπιχειρηματίαν, εὐφυσᾷ, ἐνεργητικὸν καὶ ὑπὸ παντοίων στολιζόμενον ἀρετῶν.

Ἀπευθυνόμενος ὁ ἰατρικὸς σύλλογος πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ τόπου καὶ προτείνων τὰ ἐκ τῆς ἐπιστημονι-

κῆς πείρας προερχόμενα μέτρα, ὡς ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς ὑγείας τοῦ τόπου, εὐελπίζεται, ὅτι θὰ τύχῃ ἀκροάσεως, ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἐν τῇ πεποιθήσει πάντοτε, ὅτι ἐκτελεῖ ἀκραιφνῶς τὸ ἐπιστημονικὸν καθήκον καὶ δρᾷ ἐπωφελῶς πρὸς τὸ ἀγαθὸν τῆς πόλεως, ἐν ἣ κατοικεῖ καὶ συνέδεσε τὸν βίον του διαρκῶς.

Εὐπειθέστατοι

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

I. ΒΕΡΡΟΙΟΣ

I. ΛΥΑΡΗΣ

Ἄριθ 19.

8 Νοεμβρίου 1908.

Πρὸς τὴν Ἀξιότιμον Διοικ. Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐργα-
τικοῦ Κέντρου Πατρῶν ἀντιπροσωπευομένην
παρὰ τῶν Ἀξιοτ. Κυρίων Δ. Π. Μαργαρη,
Α. Καφφεντζοπούλου καὶ Γ. Κατσιμπύρη.

Ἀξιότιμοι Κύριοι

Ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος πάνυ ἀσμένως ἐδέξατο τὴν ὑ-
μέτεραν παράκλησιν ὅπως συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ προσδιορι-
σμοῦ τῶν πρὸς ἐργασίαν τοῦ ἐργάτου ὠρῶν, εἰς τρόπον
ὥστε οὗτος νὰ μὴ ὑφίσταται ὑπερκόπωσιν καὶ τὰ ἐκ
ταύτης δεινά.

Ἡ πατρικὴ αὐτῆ μερίμνα τῶν ἀποτελούντων τὴν Δ.
Ε. περὶ τοῦ κατ' ἐξοχὴν πολυτίμου κτήματος τοῦ ἐργά-
του ὅπερ εἶνε ἡ ὑγεία αὐτοῦ ἢ ὅποια ὡς γνωστὸν εἶναι
τὸ μόνον κεφάλαιόν καὶ ὁ μόνος πλοῦτός διὰ τε αὐτὸν
τὴν ἰδίον καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, κρίνεται παντός λό-
γου ἀξία, τὸν ἐπαινον ἀσποκῶσα καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
ἀπίσης τῆς κοινωνίας ἡμῶν. Δι' ὃ δράττεται τῆς εὐκαι-
ρίας ὃ ἡμέτερος Σύλλογος ὅπως διατρανώσῃ τὴν χαρὰν
τοῦ καὶ προσθέσῃ ὅτι οὗτος ὑπὲρ ταύτης ὡς καὶ ἐκεί-
νης συμπάσης τῆς κοινωνίας, ἐνδελεχῶς μεριμνᾷ καὶ
σκοπὸν αὐτοῦ ταύτην ἀείποτε προέθετο.

Πλὴν δ' ὅμως ὁ ὑμέτερος σύλλογος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πάν-
τοτε πνεύματος τῆς προστάσιος καὶ τῆς προόδου τοῦ ἐρ-
γάτου ὀρμώμενος θὰ ἐπεθύμει, ἵνα μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ
ἔτι μείζονος κήλου καὶ πρὸς ἕτερα ἐξ ἴσου σπουδαῖα σο-

δυσὰ ζωτικὰ καὶ παραγωγικὰ ζητήματα χωρήσει ἡ ἀξιό-
τιμος Διοικ. Ἐπιτροπὴ.

Θὰ ἐπεθύμει δὴλον ἔτι, πλὴν τοῦ ἀπαραιτήτου ὅρου
τῆς ὑγείας τοῦ ἐργάτου, νὰ ἐβλεπεν αὐτὸν διαμορρῶμε-
νον, ἀναπλασσόμενον καὶ τελειοποιούμενον βαθμηδὸν
εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, μεριμνῶντα διὰ τὴν αὔξησιν καὶ τὸν
πολλαπλασιασμὸν τῆς ἐργασίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει,
γνωστὴν τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ χρόνου, προαγόμενον ὑ-
λικῶς καὶ ἠθικῶς, ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν προαγωγὴν
καὶ εὐημερίαν πάσης ἐν τῷ τόπῳ κινήσεως καὶ τέλος
ἐπεμβαίνοντα ἐνεργῶς εἰς πᾶσαν πλουτοπαραγωγὸν ἐπι-
χειρήσιν καὶ συντελοῦντα οὕτως εἰς τὴν αὔξησιν τῶν
προσόδων καὶ τὴν αὔξησιν τῆς κινήσεως καὶ τὸν πολλα-
πλασιασμὸν τῆς ἐργασίας. Συνελόντι δ' εἰπεῖν ὅα ἐπεθύμει
νὰ ἴδῃ τὸν ἐργάτην, τὸν ἀληθῶς σπουδαιότατον τοῦτον
κοινωνικὸν παράγοντα, πολίτην ἐν πᾶσιν ἄρτιον, γινώ-
σκοντα κατὰ βάθος τὸ πρὸς ἑαυτὸν, τὴν οἰκογενεῖάν του
καὶ τὸ πρὸς τὴν ὅλην κοινωνίαν καθήκον του, ἔχοντα τελείαν
συνειδησιν τῆς ἀξίας καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἐργασίας, ἣν
δέον νὰ ἀγαπᾷ μὲ ὅλην του τὴν καρδίαν καὶ νὰ ἐπιζητῇ
πάντοτε αὐτήν, ἀνυψούμενος δι' αὐτῆς, τιμώμενος καὶ ἐ-
φελκῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν χορηγούντων
τὴν ἐργασίαν, ἥτις εἶνε φυσικῶς ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις, ἐνῶ
ἡ ἀργία καὶ ἡ ἀδράνεια εἰσὶν ὁ θάνατος.

Με τοιαύτας δὲ ἕξεις καὶ με τοιαύτας ἀρχὰς ἐργαζό-
μενος ὁ ἐργάτης ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ τὸν βίον διάγων
θὰ ἐπιτυχάνῃ σὺν τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐρ-
γασίας μεγάλην καὶ θετικὴν ἀνακούφισιν τῶν σωματικῶν
του δυνάμεων. Διότι εἶνε παρατηρημένον καὶ ὑπὸ τῆς ἐ-
πιστήμης βεβαιωμένον, ὅτι ἔταν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
που εἶναι γαλήνιον καὶ ἥσυχον ἀπηλλαγμένον πάσης τα-
ραχῆς καὶ διεγέρσεως, τότε ἅπασαι αἱ λειτουργίαι τοῦ
σώματος ἐκτελοῦνται ρυθμικῶς καὶ κανονικῶς καὶ τότε
ὁ ἄνθρωπος ἀπολαύει πραγματικῆς ὑγείας.

Ἐὰν ἐν ἄλλαις χώραις ἐλήφθησάν μετρά τινὰ, ταῦτα
εἰσὶν ἐπιστημονικῶς ἀνάλογα πρὸς τὴν καθ' ὅλου πρόσ-
θον ἔλων τῶν κλάδων ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας, ἀλλὰ
παρ' ἡμῖν τὸ μὲν ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία εὐρίσκονται
εἰς τὰ πρῶτα βήματά των, ὁ δὲ ἐργάτης μηδεμίαν γινώ-
σιν ἔχων τῆς δυναμικῆς καὶ ὑγιεινῆς αὐτοῦ καταστάσεως,
μηδεμίαν ποιούμενος διαφορὰν τῶν ἔργων τῶν ἐν ὑπαί-

θρω ἢ ἀλλαχοῦ, μηδὲλως δυνάμενος νὰ προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν τοῦ ἔργου, ὅπερ ἐν μιᾷ ὥρᾳ παράγει κανονιζόμενον ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῆς αὐστηραῆς ἢ μὴ ἐπιβλέψεως τοῦ κυρίου. Κατὰ συνέπειαν οὐδ' ὁ ὑγιεινολόγος δύναται νὰ κανονίσῃ τὸ ποσὸν τῆς καθ' ὥραν καταναλισκομένης μι-
κρῆς δυνάμεως. Οὕτω δὲ πασιφανῶς αἱ ἡμερήσιαι ὥραι τῆς πραγματικῆς ἐργασίας, αἵτινες νῦν κανονίζονται ἐν πολλοῖς ἐπαγγέλμασιν ἐπιστημονικῶς τουλάχιστον, παρ' ἡμῖν δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ τεθῶσιν.

Ἄλλὰ πλὴν τούτων εἶνε καὶ ἄλλα ἀκώμη, ἅπερ δυσχεραίνουσι τὸ προτεινόμενον· εἶνε ἡ διάφορος ἡλικία· εἶνε τὸ εἶδος τοῦ ἔργου· εἶνε ἡ διάφορος ἀντοχὴ τοῦ ἐργάτου· εἶνε ἡ διάφορος δύναμις ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς παραγωγὴν τῶν διαφόρων ἔργων καὶ τέλος τὸ διάφορον φύλον.

Ἐκεῖνο δ' ὅπερ πίπτει ἀμέσως εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καθ' ἑκάστην καὶ ἐφ' οὗ συνιστῶμεν τὴν ὑμετέραν προσοχὴν, εἶνε ὅτι οἱ κύριοι καὶ ἰδιοκτῆται, ὑπὲρ ὧν πρωτίστως, διότι ἄνευ τούτων ἐργάτης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἐφ' ὧν δέον νὰ ἐπεκταθῇ ἡ προστατευτικὴ δρᾶσις, ὑποβάλλονται εἰς μεζονας κόπους. Ἀκριβῶς δ' ἔνεκεν τῆς ὑπερκοπώσεως αὐτῶν ταύτης, τῆς τε σωματικῆς καὶ διανοητικῆς, δὲν βλέπει τις τὴν πρόοδον ἐν πᾶσιν ἀκμαίαν καὶ συνεχῆ ἐπὶ μακρὸν, ὡς θὰ ἀκρίτῃ μία ἐκ τῶν προηγημένων κοινωνιῶν, ἀλλὰ τούναντίον μετὰ τινα κλονιζόμενα θήματα πρὸς τὴν πρόοδον, τὸν μαρασμὸν καὶ τὸν πρῶτον θάνατον. Μετ' αὐτοῦς εἶνε ἡ μικρὰ ἡλικία καὶ οἱ ἐν τοῖς σιδηρουργείοις ἐργαζόμενοι.

Προκειμένου δ' ὅμως τέλος νὰ δοθῇ ἔστω καὶ ἐμπειρικῶς, ὁ ὅρισμός τῶν πρὸς ἐργασίαν ὥρῶν, φρονουῦμεν, ἔτι δέον νὰ λάβωμεν ὡς βᾶσιν τὴν φύσιν αὐτὴν. — Ὁ ἐργάτης, ὡς καὶ ὁ Κύριος ἐργαζόμενοι δι' ἄλλης τῆς ἡμέρας ἔχουσι ἀνάγκην ἀναπαύσεως κατὰ τὴν νύκτα διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπιούσης· πᾶσα παραβίασις τῶν φυσικῶν νόμων δὲν συνάδει πρὸς τὴν ὑγιεινὴν. Ἄλλ' ἡ φυσικὴ αὕτη διάκρισις τοῦ ἡμερονουκτίου θέλει εἶσθε ἀνεπαρκῆς κατὰ τὸν χειμῶνα, μακρὰ δὲ διὰ τὴν ἐργασίαν τὸ θέρος. — Πρὸς περιορισμὸν δ' ὅθεν τῶν ἐκατέρωθεν γενησομένων καταχρήσεων φρονουῦμεν, ἔτι διὰ μὲν τοὺς ὑπερβάντας τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν 12, διὰ τὰς κάτω τῆς ἡλικίας ταύτης 10 ὥραι ἐργασίας, εἰς ἃς νὰ συμπεριλαμβάνωνται

καὶ τὰ ἀπαραίτητα χρονικὰ διαστήματα διὰ τὸ γεῦμα καὶ πρὸ γευμα, εἶνε ἀρκετὰ καὶ τοιαῦται, ὥστε νὰ μὴ ἐπιφέρωσιν ἐξάντλησιν τῶν ἀτόμων.

Ἡ Κυριακὴ δ' ἀργία ἐννοεῖται πραγματικὴ, τῆς ἐβδομαδιαίας ἐργασίας τελουμένης ἐν ἑξ ἡμέραις.— Διὰ τὰς γυναῖκας δέον ἢ αὐτὴ κατὰ μίαν ὥραν ἡλαττωμένη νὰ τηρηθῆ ἀναλογία.

Ἐπαναλαμβάνομεν δ' ὅμως νὰ τονίσωμεν ὅτι τοῦτο δὲν ἔχει ἀπόλυτον κύρος.

Ἀλλὰ παρ' ὅλην ταύτην, Κύριοι, τὴν συγκριτικῶς κρείσσω κατάστασιν τοῦ ἐργάτου, γεννᾶται τὸ ζήτημα, διατί ὁ ἐργάτης τῆς χθὲς μὲ ἐλάχιστον ἡμερομίσθιον οὐ μόνον ἐπήρκει εἰς τὰς ἀνάγκας του, ἀλλὰ ἐδημιούργει οἰκογενεῖαν, ἀνέτρεφε καὶ ἐξεπαίδευε τέκνα καὶ ἐν τέλει κατέλειπε καὶ μικρὰν τινα ἢ μεγάλην περιουσίαν, καὶ διατί ὁ ἐργάτης τῆς σήμερον μὲ ἡμερομίσθιον μείζον τοῦ τότε δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ;

Ὅτε ἡ σωματικὴ ὑπερκόπωση οὔτε ἡ ἔλλειψις τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἐργασίμων ὥρῶν εἶναι ἡ κυρίως αἰτία. Τὰ μέλη τοῦ Ἰατρικοῦ συλλόγου βεβαίον ὅτι παρετήρησαν πολλάκις ἀνεπανόρθωτα δυστυχήματα ἐπερχόμενα τῷ ἐργάτῃ κατὰ τὴν ἐργασίαν, ὅτι παρέστησαν ἐνίοτε ἐνώπιον καταστροφῆς καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἀναμνησκονται τῶν δεινῶν τῆς ὑπερκοπώσεως, ὡς ἐν ἄλλαις χώραις συνηθέστατα συμβαίνει. Ἄν δὲ εἰς σπανίας περιπτώσεις παρετηρήθησαν ποτὲ αἱ τῆς ὑπερκοπώσεως συνέπειαι αὐταὶ ἐβάρυναν τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ἥτις ἐξ ἀπειρίας ἢ ἐλλείψεως προνοίας ὑποβάλλεται πολλάκις εἰς δυσαναλόγους βαρείας ἐργασίας.

Τὰ οὐσιώδη αἰτία, ἄξια μελέτης καὶ χρήζοντα διορθώσεως τοῦ δεινοπαθοῦντος ἐργάτου εἶνε ἄλλα, γενικώτερον ἔχοντα χαρακτῆρα.— Πρέπει νὰ λεχθῆ σαφῶς καὶ ἄνευ περιστροφῶν, ὅτι δὲν πάσχει μόνον ὁ ἐργάτης ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν, κακοδαιμονεῖ αὐτὴ ὀλόκληρος ἀπὸ χρόνου μακροῦ καὶ ὁσημέραι ἐπὶ τὰ χεῖρω βαδίζει. Εἶναι ἀλήθεια, ἢν οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ.

Εἰς τὸν ἰατρικὸν σύλλογον δὲν εἶνε βεβαίως συγχωρημένον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τὴν ἔρευναν τῶν κυρίων καὶ πραγματικῶν αἰτίων τῆς τοιαύτης κακοδαιμονίας τῆς ἡμετέρας χώρας.— Τοῦτο ἄλλοις δέδοται.— Ἡμεῖς ἀπλοὶ παρατηρηταὶ τῶν γενομένων μόνον

θίγομεν τὸ ζήτημα μὴ ὄντες οἱ ἀρμόδιοι.

Ἐξετάσατε, δεῖξτε αὐτοῖς τὰ αἰτία τῆς πενίας των, ἅτινα δὲν ἔγκεινται εἰς τὴν πολύωρον ἐργασίαν, διότι ἡμεῖς ἐν πάσει ἀντιλαμβανόμεθα ἔλλειψιν ἐργασίας, τακτικῆς. Ἐἶνε δὲ συνεπῶς ἄξιον ἀπορίας, πῶς ζητεῖτε περιορισμὸν τῶν πρὸς ἐργασίαν ὥρων, ἀφοῦ ἐργασία δὲν ὑπάρχει καὶ πλέον τῶν 200 χιλιάδων πατριωτῶν ἡμῶν στερούμενοι τοιαύτης, ἐξεκατρίσθησαν εἰς Ἀμερικὴν πρὸς εὐρεσιν ἐργασίας.

Ἵψεῖς Κύριοι: οἱ ἀναλαβόντες τὴν προτασίαν τοῦ ἐργάτου ἔχετε ὑπερτάτην ὑποχρέωσιν νὰ ὑποδείξητε τὰ πραγματικὰ αἰτία τῆς κακοδαιμονίας αὐτῶν ταύτης, σὺν τούτῳ δὲ, ἐὰν ὄντως θέλετε νὰ παράσχητε ὑπηρεσίαν πραγματικὴν τῷ ἐργάτῃ, ἐπιμελήθητε, ἵνα ἐμπνεύσητε τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς γορηγοῦντας ἐργασίαν, ἀγάπην πρὸς ταύτην, ὥστε ὡς ἰδίαν νὰ τὴν θεωρῶσι τὴν ἀναλαμβανομένην τοιαύτην, καὶ ἐν τούτῳ θέλετε παράσχῃ μεγίστην εὐεργεσίαν. Διότι ἡ ἀπέχθεια πρὸς τὴν ἐργασίαν γεννᾷ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀληθῆ ἐν τῇ ψυχῇ πόλεμον, πάλιν διαρκῆ μεταξὺ τῆς συνειδήσεως καὶ βουλήσεως, ἥτις διαστρέφει τελείως τὴν ὄρθην σκέψιν καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ψυχικὴν γαλήνην ἥτις ὑπάρχουσα ἐν αὐτοῖς ἀναπαύει καὶ εὐχαριστεῖ καὶ ἀνακουφίζει καὶ τρέφει.

Ἦθήσατε τούτους εἰς τὴν πρόθεσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἔργου των, διότι πολλάκις δι' ἀδαημοσύνην σύρραξις καθημερινῇ πρὸς τοὺς κυρίους διαφόρων καταστημάτων ἐπακολουθεῖ, δυσπιστία τῶν Κυρίων ἐπὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν ἐργατῶν, ὠθοῦσα εἰς τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τὰ γνωστὰ ἐπακόλουθα, οὐδ' ὅλως συντελοῦντα εἰς τὴν εὐτυχίαν των.

Ἄν δ' ὅμως λάβητε μέτρον τι πρέπει νὰ τηρηθῇ τούτο, ἐὰν ὄντως ὁ ἐργάτης κηδεταί τῆς ὑγείας αὐτοῦ, καὶ μὴ ἔγη σκοπὸν τὴν ἐκδίασιν, ὅπως διὰ τὰς πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίην ὀρισθησομένας ὥρας αἰτήσηται ἀποζημίωσιν τινὰ πρόσθετον, ἀνταλλάσσων τότε ἀντὶ ὀλίγων δραχμῶν τὴν ὑγείαν ὑποβαλλόμενος εἰς κοπώσεις, ὑπὲρ ὧν νῦν ἤδη κόπτεται.

Ἦρέπει πρὸς τούτοις νὰ μάθῃ ὁ ἐργάτης ὅτι ἡ ὑπερκόπωσις θὰ ἐβλαπτε πολὺ ὀλιγώτερον τὴν ὑγείαν του τῶν ἄλλων καὶ συνήθων καταχρήσεων εἰς ἃς ἐπίδιδεται· κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύλης καὶ ἰδίᾳ ἐν νυκτερι-

νοῖς κέντροις ἐν χώροις ἀνοθυγινοῖς, Ουσιάζων οὕτω τὴν ὑγιείαν του καὶ τὸ χρῆμα του ἄμα παντοειδῶς καὶ παντοιοτρόπως ἐν χαρτοπαιξίᾳ, καταχρήσει τῶν οἰνοπνευματωδῶν κ.τ.λ., ὡς συμβαίνει κατὰ τὰς Κυριακὰς ἰδίᾳ καθ' ἃς πλείεται παρεκτροπαὶ καὶ πολλαπλᾶ πλημμελήματα λαμβάνουσι: χώραν. Ἄναγκαῖον δ' ὅθεν καθίσταται: νὰ διδάσκηται ὁ ἐργάτης ὅπως κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύλης ἐπιδίδεται εἰς ψυχαγωγῆσεις σεμνὰς καὶ εὐπρεπεῖς καὶ εἰς τὸν ὕπνον ζῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ βίον οἰκογενειακόν. Διότι ἄλλως ἢ ἐργασία προτιμώτερον νὰ ἦτο παρατεταμένη, ὡς περιορίζουσα τὸν ἐργάτην εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δράσεως καὶ οἰκονομίας.

Ἐν τῇ ὑποδείξει τῶν συντελούντων πρὸς τὴν ὑγιείαν τοῦ ἐργάτου μέτρων θέλομεν κυρίως ἐφελκύσει τὴν προσοχὴν τῆς ἀξίῳτ. Δ. Ε. ἐπὶ τῶν ἐν κεκλεισμένοις χώροις ἐργαζομένων καὶ ἰδίᾳ τῶν νεαρῶν κορασίων ὑγείων ἀναμιξ μετὰ νοσοῦντων καὶ ἰδίᾳ συφυλιδικῶν.

Τὰ νεαρὰ ταῦτα κοράσια ἰδίᾳ ἐργάζοντα: ἐν αἰθούσαις περιωρισμέναις καὶ ὅλως δυσαναλόγου χωρητικότητος, ἀτελῶς ἢ μηδὲ ὅλως ἀεριζομέναις, ἀνηλίσις, ἀτελῶς φωτιζομέναις, παρὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς.

Ἐδῶ, Κύριοι, ἐγκριταὶ ὁ μείζων κίνδυνος, ὁ κίνδυνος οὗτος εἶνε καὶ ὁ σοβαρότερος, τίσον διὰ τὸν φόβον μεταδόσεως νόσου τινὸς ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀναστροφῆς τῶν ἐργαζομένων, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ ἐν τοῖς ἐργοστασίοις ὑπάρχοντος ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Τὸν κίνδυνον τοῦτον ἡμεῖς οἱ ἀναλαβόντες τὸ βαρὺ ἔργον τῆς ποδηγητήσεως τοῦ ἐργάτου ἐφείλετε ν' ἀποτρέψητε. βέβαιαι ὄντες, ὅτι παρ' ὑμῖν καὶ ὁ ἰατρικὸς Σύλλογος θέλει εἶσθαι πάντοτε ἔτοιμος καὶ πρόθυμος, ἵνα παρέχῃ πᾶσαν ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἀπορρέουσαν συνδρομὴν πραγματικὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀληθῆ.

Ἐντείναντε δ' ὅθεν τὰς δυνάμεις ὑμῶν ἀπάσας ὅπως ἀφ' ἐνὸς μὲν ἅπαντες οἱ ἐργοστασιάρχαι: δέχονται ἐργάτας ὑγιεῖς καὶ ὧν ἡ ὑγεία νὰ ἐλέγχηται κατὰ τρίμηνον τοῦλάχιστον, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ οἱ ἐργάται καὶ αἱ ἐργάτιδες καὶ οἱ γονεῖς τούτων ἐνοήσωσι, ὅτι ὁ ὑγιεινὸς οὗτος ἐλεγχος εἶνε ἀναγκαῖος χάριν αὐτῶν τούτων, ἵνα μὴ ὑγιεῖς μὲν μολυνθῶσι, πάσχοντες δὲ μολύνωσι, ἀλλὰ καταλείπωσι τὸ ἑαυτῶν ἔργον μέχρι ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγείας των.

Ὅποια τὰ ἀποτελέσματα τῆς τριαυτοῦς ἡμῶν μερίμνης περὶ τῆς ἐργαζομένης νεολαίας, πᾶς τις δύναται νὰ προσκάσῃ, βραχὺς δὲ χρόνος ἀρκεῖ νὰ βεβαιώτῃ τὰ λεγόμενα ἡμῶν διὰ τῆς παρουσίας ὑγιῶν γονέων, διὰ τῆς ἐμφανίσεως ἀρτίων καὶ εὐρώστων τέκνων πρὸς οὓς παράγοντας κυρίως πρέπει νὰ ἀποβλέπη ἢ ὀρθῶς φρονούσα μερὶς τῆς γῶρας. Πεποίθαμεν δ' ἔτι οὕτω μεριμνῶντες ἀσφαλῶς θέλετε ἐπιτύγῃ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς φυλῆς ἡμῶν εἰς εἶδος, ρώμην καὶ κάλλος, καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ γένους, ὑπὲρ ὧν κυρίως Ὑμεῖς μὲν τοσοῦτους καταβάλλετε ἀγῶνας καὶ ὑπὸ τοσοῦτου ἐμπνέεσθε ἱεροῦ ζήλου, ἡμεῖς δ' ἐν καιρῷ καλούμενοι κατὰ τὸ ἐφικτὸν συνεπικυροῦμεν.

Μεθ' ὑπολήψεως ὑμέτεροι

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΕΡΡΟΙΟΣ

Πρόεδρος τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου

Ὁ Γραμματεὺς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΥΑΡΗΣ

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐργασιῶν τούτων τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου, ἐν οἷς ἀπεικονίζεται ἡ ὄλη κατὰστάσις τῆς ἡμετέρας πόλεως ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποιεν καὶ ἥς αἱ ἀρμόδιαι ἀρχαὶ ἔλαβον γνώσιν προσηκόντως, ἀπομένει ἴδιη νὰ κρίνη τὸ κοινὸν κατὰ πόσον ἕκαστος ἐξετέλεσε τὸ καθήκον του καὶ ἐνήσκησε τὴν ἀνατεθειῆσαν αὐτῷ ὑπηρεσίαν εὐσυνειδήτως. Ἡ Ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐξετάζουσα πάντοτε εἰλικρινῶς τὰ ζητήματα τῆς ὑγιεινῆς ἐπεμβαίνει πανταχοῦ καὶ καθορίζει τὰ μέλλοντα νὰ ἐξασκήσωσιν ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ὑγείας τῶν πολιτῶν· καὶ ὅσον ἐπιθυμεῖ νὰ ἐμπεδώσῃ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἓν σύστημα ἐξασφαλίζον τὴν εὐεξίαν τοῦ Λαοῦ, ἐξ ἧς ἤρτηται ἡ ῥοδίνη χροιά τῶν κατοίκων συμφῶνως πρὸς τὰς προ-

όδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸν πολιτισμὸν, ὅστις ἐπικρατεῖ παρὰ ταῖς εὐνομουμέναις πόλεσι.

Ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος δεικνύει ὅλην τὴν προθυμίαν καὶ τὸ θάρρος διὰ νὰ ἐμπεδώσῃ σύστημα ὑγιεινῆς ἀρτίον ἐξασφαλίζον τὴν εὐεξίαν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ἀτόμων, ὅστις ἐν τῇ ἰσχύι του θέλει ἀναπτύξῃ τὸ μεγαλεπίβουλον τῆς διανοίας καὶ θὰ κραταιώσῃ τὴν νέαν γεννεάν. Ἄνευ ὑγιείας ἀπορροεούσης ἐκ τῆς ὅλης ὑγιείας τοῦ ὀργανισμοῦ, ἄνευ τῶν μέσων ἅτινα παρέχουσι τὴν εὐρυθμίαν τοῦ σώματος καὶ ἄνευ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν ἐπὶ τοῦ κλίματος ἐνὸς τόπου, πλεονάζει ἢ καταστροφὴ καὶ καταπνίγεται πᾶν αἶσθημα ἀναπτύξεως καὶ φιλοτιμίας, προόδου ἢ ζωῆς καὶ πᾶσα μεγαλοφροσύνη καὶ ἀρετῆ.

Ἐχων οὕτω πεποιθήσιν ὅτι θὰ ἐνισχυθῇ παρ' ὅλων τῶν τάξεων εἰς τὸ ἔργον του τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ὁ Σύλλογος, ἀναμένει μετὰ θάρρους τὴν συνεργασίαν πάντων διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἰσχύν τῆς ὅλης νεότητος, ἥτις θὰ ἐπιφέρῃ αἴσιον μέλλον ἐπὶ τῶν ἐπερχομένων γεννεῶν καὶ τὴν παρασκευὴν Ἑθνικοῦ ὀρίζοντος, ἐφ' οὗ θὰ στηρίζεται τὸ μέλλον πάσης Ἑλληνικῆς καρδίας. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ νομίζομεν ὅτι αἱ προϊστάμεναι ἀρχαὶ δὲν θέλουσιν ὀκνήσει πρὸς ἐπικουρίαν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐνεργείας καὶ θέλουσι, παραιτούμεναι τῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἢ πολυτέλειαν γενομένων δαπανῶν, δώσει προθύμως πᾶσαν βοήθειαν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἐκ τῆς ὑγιεινῆς ἐπερχομένων ἀγαθῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 30 Ἀπριλίου 1909.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου
ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
ΦΩΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Αιτούμεν συγγνώμην διὰ τὰ τυχόν παρεισφρη-
σαντα τυπογραφικὰ λάθη, ἕτινα ὡς εὐνόητα δύνανται
γὰ ἀναπληρωθῶσιν παρὰ τοῦ ἀναγνώστου, οὗτινος
ἐπιχαλούμεθα τὴν ἐπιείκεια.

